

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA
Poglavarstvo

SMJERNICE

POGLAVARSTVA GRADA RIJEKE

za 2007. godinu

Rijeka, listopad 2006.

Sadržaj

I. UVODNI DIO

1. Uvodna riječ Gradonačelnika	3
2. Uvod	7
2.1. Stanje u Hrvatskom gospodarstvu i tijek pregovora s Europskom unijom	7
2.2. Trendovi u gospodarstvu Primorsko-goranske županije	10
2.3. Riječko gospodarstvo – trendovi i perspektive	12
2.4. Gradski turizam	15
2.5. Socijalna slika Grada Rijeke	19
2.6. Grad Rijeka – partner u međunarodnim projektima	25
2.6.1. Rijeka – zdravi grad	25
2.6.2. Projekti u suradnji s partnerima iz Europske unije	26
2.6.3. Projekti u suradnji s USAID-om	30
2.7. Grad Rijeka – utjecaj na društveni razvoj	31
3. Smjernice za planiranje proračuna Grada Rijeke za 2007. godinu	32
3.1. Osnove za izradu proračuna	32
3.2. Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike	32
3.3. Odrednice prihoda i primitaka	33
3.4. Odrednice rashoda i izdataka	35
3.5. Financiranje razvojnih projekata putem novih oblika financiranja	36
3.6. Smjernice Službe proračunskog nadzora i unutarnje kontrole za 2007. godinu	37
II. STRATEŠKI PRIORITETI	40
1. Respektovanje Riječkoga prometnog čvora	40
2. Nastavak razvoja komunalne infrastrukture	42
3. Revitalizacija starih industrijskih prostora – razvoj novog poduzetništva	44
4. Unapređenje zdravstva i socijalne skrbi	45
5. Novi stanovi za građane Rijeke	47
6. Ulaganje u znanje mladih	48
7. Stvaranje uvjeta za novu kulturnu scenu Rijeke	51
8. Grad u kojem uživaju Riječani i gosti	53
9. Razvoj sporta i rekreacije	55
10. Povećanje efikasnosti gradske uprave i svih ustanova i trgovačkih društava u vlasništvu Grada	57

1. Uvodna riječ Gradonačelnika

Smjernice Poglavarstva Grada Rijeke za 2007. godinu temelje se na Smjernicama Poglavarstva Grada Rijeke za mandatno razdoblje 2005.–2009. te na Smjernicama Poglavarstva Grada Rijeke za 2006. godinu.

U uvodnom dijelu Smjernica želim prije svega istaknuti da je protekla godina i pol mandatnog razdoblja u kojem se nalazimo, obilježena rastom i razvojem Rijeke u mnogim područjima, što je pokazatelj ispravnoga vođenja grada i rezultat velikih napora svih onih koji planiraju, vode i realiziraju velike razvojne projekte Rijeke.

Naš je grad u 2006. godini postao prostor izgradnje mnogih važnih objekata, prostor realizacije vrlo vidljivih projekata koji već sada mijenjaju izgled grada i kvalitetu života u njemu, naravno u pozitivnom smislu.

U 2007. godini ovo će Poglavarstvo slijediti iste strateške pravce, kretati se u istom smjeru razvoja, a za takav optimizam imamo i mnogo razloga.

Godinu 2006. obilježio je izlazak Rijeke na financijska tržišta, odnosno plasiranje prvih riječkih gradskih obveznica na Zagrebačku i Varaždinsku burzu. Ovim modelom financira se izgradnja *Novih riječkih bazena*. Iako država nije u cijelosti prepoznala snagu Rijeke, investitori jesu i to je Rijeci dalo nov polet. Izdanjem prve tranše obveznica, Grad Rijeka je najočitije dokazao da je spreman za investicijski ciklus i da ima ljude koji su spremni biti nositeljima i najsloženijih projekata.

Opredijelili smo se za izdavanje obveznica jer kao grad-lider u razvoju jedinica lokalne samouprave i moramo poticati i promicati nove oblike financiranja.

Vjerojatno će se još raspravljati o teritorijalnom obuhvatu Kontinentalne Hrvatske i Jadranske Hrvatske, te pozicije Grada Zagreba u prijedlogu nove statističke podjele Republike Hrvatske, a što je bitno za financiranje iz fondova Europske unije. Rijeka već sada svojim razvojnim projektima, ljudskim i institucionalnim kapacitetima pokazuje da može biti nositelj regionalnog razvoja.

Nesumnjivo je da je Rijeka prva hrvatska luka i da će to i ostati. Njezin razvoj, u kontekstu transportnog, prometnog i gospodarskog središta postaje nezaustavljiv. Uspjeh projekta *Rijeka Gateway* sasvim je izvjestan i nije slučajnost što je Svjetska banka prepoznala ovaj projekt kao najbolji u jugoistočnoj Europi. Nedavna redovita misija Svjetske banke najavila je početak pregovora s Republikom Hrvatskom o sklapanju dodatnog zajma za drugi dio projekta *Rijeka Gateway*. Tzv. *Rijeka Gateway 2*, uz izgradnju nove Praške obale površine oko 50.000 m², svakako mora uključiti izgradnju nove ceste D-403 jer je to nužan spoj novoga zapadnog lučkog terminala na Zagrebačkom pristaništu s čvorom Škurinje, a time i brza poveznica za terete iz riječke luke na autoceste prema Zagrebu i prema Sloveniji. Prilika je to da se utvrdi namjena kompleksa starih lučkih skladišta (tzv. Metropolis) koja smo ipak uspjeli sačuvati.

Daljnji razvoj i širenje zone na Kukuljanovu te razvoj Miklavlja kao intermodalnog središta sigurno će dodatno pridonijeti razvoju riječke luke, ali i stvoriti zonu za privlačenje velikih proizvodnih pogona. Da bi naše zaleđe tako snažno oživjelo, potrebno je završiti projekte cestogradnje, modernizirati riječku luku, modernizirati željezničku prugu i poboljšati kapacitete zračne luke. Cilj je svega toga jačanje Riječkoga prometnog pravca, što je naš prvi strateški cilj.

Izgradnja autobusnog kolodvora i sva gradska ulaganja u prometnu infrastrukturu dio su naše inicijative u jačanju prometne konkurentnosti. Provedene su sve pripremne radnje pa ovdje mogu sa zadovoljstvom najaviti da će Grad Rijeka 2007. godine započeti predviđene radove putem novih oblika financiranja.

Važan dio novog riječkoga gospodarstva su nove tehnologije, i zbog toga ćemo putem novog tehnološkog parka dodatno poticati njihov razvoj. Želimo, i vjerujem da ćemo u tome uspjeti, realizirati ideju da upravo Rijeka bude regionalni centar za edukaciju velikih informatičkih tvrtki. Zahvaljujući iznimnome trudu koji je ova uprava uložila u uvođenje koncepta digitalnoga grada, ostvaruje se objedinjavanje svih informatičkih resursa, koji već sada građanima, poduzetnicima, turistima i svima ostalima pružaju brže i kvalitetnije usluge, ali i šanse novim tvrtkama za poslovanje u tom sektoru.

Naša dosadašnja zalaganja usmjerena na prepoznavanje urbanog turizma daju značajne rezultate te je očit rast turističkog prometa u Rijeci. S tim u vezi izražen je i interes investitora za izgradnju novih hotelskih kapaciteta i pratećih sadržaja. U zoni Preluke započeo je proces okrupnjavanja vlasništva, što je prvi preduvjet za izradu koncepta kongresno-turističkog i rekreacijskoga centra.

U kontekstu urbanog turizma, važne su već posve izvjesne investicije u kulturi i sportu. Novi Muzej moderne i suvremene umjetnosti u sjevernom dijelu lokacije *Benčić* zasigurno će pridonijeti atraktivnosti cijelog tog prostora kao važna točka kulture koja utječe na razvoj urbanog turizma. Također, vjerujemo da će nova zgrada Gradske knjižnice na Klobučarićeveu trgu svojim arhitektonskim rješenjem i suvremenim sadržajima oživjeti Stari grad i privući pažnju svih posjetitelja Rijeke. Nova sportska dvorana na Zametu predstavljat će značajno sportsko i rekreacijsko središte zapadnoga dijela grada, a bit će namijenjena ne samo sportskim, nego i drugim javnim sadržajima. Bitno je istaknuti da se svi ti projekti realiziraju ponajprije radi povećanja društvenog standarda građana, ali će nesumnjivo povećati i turističku privlačnost Rijeke. Putem modela javno-privatnog partnerstva, ti se projekti mogu financirati i izvanproračunskim sredstvima.

Za razvoj Rijeke iznimno su važne kandidature za velika sportska natjecanja kao što je aktivno sudjelovanje Grada Rijeke u okviru zajedničke mađarsko-hrvatske kandidature za domaćinstvo Europskog prvenstva u nogometu 2012. godine i kandidatura za Mediteranske igre 2013. godine. Tehnička komisija UEFA-e ovih je dana dala pozitivnu ocjenu riječkim projektima i smještajnim kapacitetima, ali i predviđenim mjerama sigurnosti i novim prometnim rješenjima u kontekstu dobivanja Europskog prvenstva u nogometu. No kada govorim o sportskim natjecanjima i poziciji koju je Rijeka zauzela razvojem sporta, nadam se da će i organizatori Svjetskoga rukometnog prvenstva u Hrvatskoj shvatiti da je Rijeka grad velikih

potencijala, koji se ne može tako lako izostaviti iz planiranja nacionalnih sportskih manifestacija.

Vrlo je značajno promicati Rijeku i kao središte kongresnog turizma, a poseban poticaj tome dat će domaćinstvo Svjetskom kongresu iz bioetike 2008. godine. U suradnji sa Sveučilištem u Rijeci i Turističkom zajednicom, potrebno je staviti u funkciju sve postojeće kapacitete, ali i iskoristiti prigodu za osnivanje kongresnog Ureda kao i izgradnju novog kongresnog centra na Preluci.

Dobre su i najave da će Rijeka biti domaćin Konvencije za europsku farmakopeju, a vjerujemo da će biti još sličnih inicijativa koje će također pozicionirati Rijeku kao novo središte kongresnog turizma.

Da bismo sve ovo u cijelosti ostvarili, sasvim je jasno da treba stvoriti potrebne preduvjete. Iako smo i dosad na tome radili, u 2007. godini osobno ću se još jače zalagati za definiranje tri stručna tima koja će, uz realizaciju kapitalnih projekata, osigurati veću efikasnost i transparentnost gradske uprave. Vjerujem da je ispravno vođenje javne uprave samo ono u kojem se nikad ne gubi iz vida zadovoljstvo građana kao konačni cilj. Upravo s tom vizijom intenzivirat ću proces definiranja timova za upravljanje ljudskim resursima, za strateško projektno financiranje te za stvaranje prepoznatljivosti grada i jaču medijsku promociju naše Rijeke.

Tim za upravljanje ljudskim resursima osnivat će svoj rad na rezultatima istraživanja organizacijske klime i zadovoljstva zaposlenih u gradskoj upravi (provedenog u okviru istraživanja na razini Republike Hrvatske 2005.). Osmišljen je proces sustavnog unapređenja upravljanja ljudskim resursima u gradskoj upravi, a svrha je ovog programa unaprijediti uvjete za još učinkovitiju realizaciju poslovnih planova Grada Rijeke. Unapređenjem upravljanja ljudskim resursima u gradskoj upravi postiže se: usklađenost organizacijskih i osobnih ciljeva sa Smjernicama, jasni kriteriji radne uspješnosti za sve rukovoditelje i zaposlene te realizacija zacrtanih smjernica. Svrha je svega toga osvještavanje svakoga radnog zadatka kao zadatka koji će podignuti kvalitetu života građana. Jer o građanima treba razmišljati cijela gradska uprava, a ne samo rukovodeći kadar.

Nadalje, **Tim za strateško projektno financiranje** svoje će aktivnosti zasnivati na odabiru optimalnih financijskih konstrukcija za realizaciju zacrtanih strateških projekata Grada. Posebna pozornost bit će posvećena izvanproračunskim izvorima financiranja, od kojih želim istaknuti 2. tranšu municipalnih obveznica u prvoj polovici 2007. godine, javno-privatno partnerstvo i operativni *leasing* te kratkoročne komercijalne zapise i korporativne obveznice kojima će se realizirati značajni projekti komunalnih i trgovačkih društava u vlasništvu Grada. Rezultati rada toga tima već su i sada vidljivi kroz visinu financijskih sredstava osiguranih iz raznih izvora za gradske investicije.

I konačno, **Tim za stvaranje prepoznatljivosti grada** i medijsku promociju Rijeke imat će zadatak intenzivno će raditi na osvještavanju identiteta i bradna Grada Rijeke. Čvrsto vjerujem da će riječki identitet biti prepoznat i izvan Rijeke i u Rijeci, što je u kontekstu pozicioniranja Rijeke kao grada urbanog turizma izuzetno bitno. Veliku ulogu u svemu tome imat će aktivna dvosmjerna komunikacija s građanima i javnosti općenito. S tim ciljem osmislit će se novi sadržaji na web-portalu Grada, a

tim će kontinuirano raditi na komunikaciji s medijima koji su još uvijek najčvršća spona i posrednik u prenošenju informacija između građana i gradske uprave. Shvaćam da je neizmjerljivo važno još bolje upoznati građane s projektima na kojima radimo, inzistirati na njihovoj većoj uključenosti i doista čuti njihove prijedloge i želje. Ovaj tim imat će zadatak baviti se upravo učvršćivanjem takve komunikacije.

Siguran sam da će Grad Rijeka u 2007. godini biti još efikasniji sustav, uključujući gradsku upravu, sva trgovačka društva u suvlasništvu Grada i gradske ustanove. Cilj će svih zadataka biti realizacija zacrtanih strateških prioriteta i stvaranje grada kakvim će se naši građani ponositi. Mnogo je razloga na kojima temeljito svoj optimizam, no najvažniji su: povjerenje građana koje uživamo, ali i njihova neizmjerljiva ljubav prema svome gradu, vjera mojih suradnika u pozitivan smjer razvoja i konačno, moja osobna želja i visoka motiviranost u nastojanjima da Rijeka bude grad ugodan za život.

Mr. sc. Vojko Obersnel, v.r.

2. Uvod

2.1. Stanje u hrvatskome gospodarstvu i tijek pregovora s Europskom unijom

Smjernice Poglavarstva Grada Rijeke za 2007. godinu temelje se na Smjernicama Poglavarstva Grada Rijeke za mandatno razdoblje 2005.–2009. te na Smjernicama Poglavarstva Grada Rijeke za 2006. godinu.

Na planove i programe u Gradu Rijeci utječe cjelokupna gospodarska, socijalna i društvena situacija u Republici Hrvatskoj. Stalna promjena zakonskih okvira jedan je od ograničavajućih čimbenika učinkovitog rada gradskih tijela i gradske uprave.

U okviru pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom, u tijeku je proces analitičkog pregleda usklađenosti hrvatskoga zakonodavstva (tzv. *screening*). Pregovarački tim Republike Hrvatske i Europska komisija ocjenjuju postojeću razinu usklađenosti i potrebu za daljnjom prilagodbom hrvatskoga zakonodavstva kriterijima Europske unije.

U prvoj polovici 2006. godine Republika Hrvatska je s Europskom unijom započela *screening* za poglavlja: Pravda, sloboda i sigurnost, Carinska unija, Pravo intelektualnog vlasništva, Socijalna politika, Ekonomska i monetarna politika, Poduzetništvo i industrijska politika, Okoliš, Usklađenost u poglavlju statistike te eksplanativne *screeninge* za ribarstvo i energetiku. U istom razdoblju zatvoren je *screening* za Ekonomsku i monetarnu politiku. U razdoblju od 18. do 22. rujna u Bruxellesu se održala druga bilateralna faza analitičkog pregleda i ocjene usklađenosti za poglavlja Prometna politika i Transeuropske mreže, a bilateralna faza analitičkog pregleda zakonodavstva za poglavlje Vanjska, sigurnosna i obrambena politika održala se 2. listopada. Najavljuje se i početak pregleda zakonodavstva koje se odnosi na politiku regionalnog razvoja Republike Hrvatske.

Finska je od Austrije 1. srpnja 2006. preuzela šestomjesečno predsjedanje Vijećem Europske unije. Tijekom uobičajenog obraćanja članovima Europskog parlamenta 5. srpnja 2006., finski premijer Matti Vanhanen predstavio je prioritete finskog predsjedanja Europskom unijom: poticanje proširenja i jačanje zakonodavstva Unije te razvijanje odnosa s Rusijom, zemljama zapadnog Balkana i Azijom.

Vlada Republike Hrvatske previše optimistično izražava uvjerenje u mogućnost da Hrvatska postane članica Europske unije do izbora za Europski parlament 2009. godine. No, s obzirom na dosadašnji tempo, potrebno je svekoliko ubrzanje procesa pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom u drugoj polovici 2006. godine te bolje informiranje javnosti o radu Pregovaračkog tima Republike Hrvatske.

Državni zavod za statistiku čeka odobrenje Eurostata za novu statističku podjelu Hrvatske (koja nije i nov administrativni ustroj zemlje). Predloženo je da se Hrvatska statistički podijeli na dvije regije – Kontinentalnu i Jadransku Hrvatsku. Navedena podjela bitna je ne samo zbog statističkog praćenja, već i zbog financiranja razvojnih projekata iz fondova Europske unije. Mnogo se raspravljalo o

toj podjeli jer Grad Zagreb nema zadovoljen minimalni kriterij o broju stanovnika da bi se izdvojio kao posebna regija, a njegovim priključenjem Kontinentalnoj Hrvatskoj povećava se stupanj razvoja, čime se smanjuju mogućnosti financiranja iz fondova Europske unije. U obje regije, BDP po stanovniku je otprilike 50% prosjeka Europske unije, što zadovoljava kriterije za pomoć iz strukturnih fondova EU nakon što Hrvatske postane njezinom članicom.

Još uvijek postoji mogućnost da Republika Hrvatska dogovori izdvajanje Grada Zagreba u posebnu regiju. I Slovačka je glavni grad Bratislavu izdvojila u posebnu regiju iako Bratislava ima manje stanovnika nego što je određeno kriterijima Europske unije. Vjerojatno će se još raspravljati o teritorijalnom obuhvatu Kontinentalne Hrvatske i Grada Zagreba. No, prijedlog je da Jadranska Hrvatska obuhvati sljedeće županije: Istarsku, Primorsko-goransku, Ličko-senjsku, Karlovačku, Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku.

Za Grad Rijeku od primarne je važnosti što je u navedenom prijedlogu dio regije Jadranske Hrvatske koja obuhvaća otprilike 28.000 km² i 1,6 milijuna stanovnika. Prema Prijedlogu Strategije regionalnog razvitka Republike Hrvatske, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR) u cijelosti će preuzeti odgovornost za regionalni razvitak Republike Hrvatske, a s tim u vezi pri MMTPR-u se mora organizacijski ojačati Sektor za regionalni razvoj (predlaže se osnivanje Uprave za strateške infrastrukturne projekte, Uprave za lokalnu i regionalnu infrastrukturu, Uprave za integrirani regionalni razvoj i Agencije za regionalni razvoj Republike Hrvatske). MMTRP bi trebao jačati partnerske odnose sa županijama, ali i uspostaviti Partnersko vijeće Republike Hrvatske (sastavljeno od predstavnika središnje državne vlasti, regionalne i lokalne samouprave, socijalnih partnera i nevladinog sektora).

U vezi s tim, Grad Rijeka se mora nametnuti kao jedan od **gradova-lidera u daljnjem regionalnom razvoju Republike Hrvatske** te putem Regionalne razvojne agencije *Porin* aktivno sudjelovati u pripremi projekata koji će se nominirati za financiranje iz strukturnih fondova Europske unije.

U srpnju 2006. Vlada Republike Hrvatske usvojila je **Strateški okvir za razvoj 2006.–2013.** koji je izradio Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije pod vodstvom mr. sc. Martine Dalić, državne tajnice. Strateški okvir polazi od stava da država ne može znati koje će proizvodnje biti profitabilne. Zato, prema Strateškom okviru, država mora stvarati povoljnu poslovnu i ulagačku klimu, a tržišna utakmica pokazat će sposobnost pojedinih poduzetnika. To je ujedno i razlog zbog kojega u Strateškom okviru za razvoj nema ni riječi o prioritetnim granama ili djelatnostima čiji bi razvoj država trebala poticati.

S druge strane, kritičari s pravom navode veliku važnost industrijske politike i potrebu vođenja gospodarske politike države tako da se prepozna gdje neka nacionalna grana ili djelatnost ima izgleda za borbu u globalnoj konkurenciji. Na taj način bi država upravo tim odabranim sektorima mogla posvetiti posebnu pozornost.

U Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2007.–2009. godine, Vlada Republike Hrvatske najavila je ubrzanu privatizaciju preostalog državnog portfelja (većinskog i manjinskog) do konca 2007. godine. Izvan plana

privatizacije ostaju Luka Ploče i Luka Rijeka, Janaf, Imunološki zavod, novinska kuća Vjesnik, Mungos i sva brodogradilišta (osim Uljanika). Brodogradilište Uljanik već je uključeno u provedbu sveobuhvatnog plana restrukturiranja i provođenja privatizacije koji financira Svjetska banka.

Prema tom planu, dakle, privatizacije su pošteđene riječke tvrtke Luka d.d. Rijeka i Brodogradilište 3. maj. Sva ostala trgovačka društva u državnom vlasništvu s riječkog područja, poput Zračne luke Rijeka d.o.o. (55% u vlasništvu Republike Hrvatske), trebala bi biti uključena u ubrzan proces privatizacije.

No, nedavni primjer poništavanja natječaja Hrvatskog fonda za privatizaciju dubrovačkih hotela *Maestral* zbog "nezadovoljstva lokalne zajednice", ne govori u prilog ubrzanju procesa privatizacije. Mnogi ekonomski analitičari smatraju da će Vlada Republike Hrvatske zbog političke nepopularnosti privatizacije i približavanja parlamentarnih izbora zapravo polako obustaviti proces privatizacije do 2008. godine.

Prema Državnom zavodu za statistiku, Hrvatskoj narodnoj banci, Ministarstvu financija i Zavodu za zapošljavanje, makroekonomski podaci pokazuju da je realna stopa rasta BDP-a u ožujku 2006. iznosila 6%, a u lipnju 2006. godine 3,6%.

Iako je tijekom godine inflacija stalno bila oko 4%, u srpnju 2006. inflacija se smanjila na 3,4% zbog smanjenja dijela troškova života (sezonska sniženja odjeće i obuće). Za usporedbu, prema podacima Eurostata, godišnja je stopa inflacije u Europskoj uniji 2,4%, a najnižu stopu u lipnju od 1,5% bilježe Finska i Poljska, dok je najviša stopa zabilježena u Letoniji, a iznosila je 6,3%. Fizički obujam industrijske proizvodnje iznosio je u kolovozu 2006. godine 9,8%.

Prosječna mjesečna neto-plaća u Republici Hrvatskoj u srpnju 2006. iznosila je 4.557 kn, a stopa nezaposlenosti je u kolovozu 2006. tijekom sezonskog zapošljavanja iznosila 15,7% (prije turističke sezone u travnju 2006. stopa nezaposlenih iznosila je 17,6%) .

Tijekom prva tri mjeseca 2006. godine realizirano je ukupno oko 257 mil. eura direktnih stranih investicija. Na godišnjoj razini zabilježen je rast stranih ulaganja od oko 20%, što će sigurno olakšati financiranje deficita tekućeg računa. Međutim, struktura investicija i dalje je prilično nepovoljna.

U kolovozu 2006. uvoz (1.784 milijuna USD) opet je znatno nadmašio izvoz (795 milijuna USD).

Najveći je problem hrvatskoga gospodarstva vanjski dug koji je u srpnju 2006. iznosio 27.148 milijuna EUR, što iznosi oko 83% udjela u BDP-u.

Dug lokalne države u svibnju 2006. zadržao se na razini od 1,3 milijarde kuna. Podaci za središnju državu pokazuju da u ukupnom dugu prevladava unutarnji dug, dok je vanjski dug središnje države smanjen. Država je, naime, izdanje domaćih obveznica iskoristila za refinanciranje dijela duga po osnovi euroobveznica koje su tada stigle na naplatu. U strukturi duga izvanproračunskih fondova prevladava inozemno zaduženje (65% toga duga), a odnosi se na zaduženje Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta.

Po uzoru na međunarodna iskustva, Vlada Republike Hrvatske najavila je, u suradnji s Američkom organizacijom za međunarodnu pomoć (USAID), tzv. regulatornu giljotinu koja podrazumijeva ukidanje zakonskih propisa koji sprječavaju razvoj poduzetništva. Planirano je da u roku od 6 do 9 mjeseci ministarstva obave analizu, a predviđa se da bi u Republici Hrvatskoj na proljeće 2007. bilo čak 40% manje zakona i uredaba.

Kao rezultate dobre inicijative Vlade Republike Hrvatske treba spomenuti podatak FINA-e da je 8.500 građana putem usluge Hitro.hr odlučilo pokrenuti poslovanje obrta ili tvrtke. Uz hrvatske poslovne ljude, preko toga je servisa osnovano i 200 tvrtki koje pripadaju stranim investitorima. Najviše posla servis Hitro.hr imao je u Splitu, gdje je osnovano 3.000 tvrtki, i u Zagrebu s 2.500 novih tvrtki. Statistički podaci FINA-e pokazuju i da je preko Hitro.hr-a gotovo 2.000 tvrtki osnovano u regionalnom centru u Rijeci, a više od 800 u Osijeku.

Među uočenim poboljšanjima, i Svjetska banka navodi uvođenje *one-stop-shopa* Hitro.hr za brže otvaranje tvrtki i bržu registraciju imovine zahvaljujući reformi zemljišnih knjiga, te brže provođenje ugovora uz izvansudsko rješavanje sporova. Svjetska banka navodi i pojednostavnjenje poreznih propisa odnosno izbacivanje osam stranica iz obrazaca poreznih prijava, čime je vrijeme potrebno za ispunjavanje poreznih obveza smanjeno za pet dana.

No Hrvatska je svrstana među deset zemalja u kojima je najteže izgraditi skladište, najdulje traje registracija imovine i najlošija je zaštita ulagača zbog teškoća s tužbama dioničara. U deset kategorija Hrvatska je najbolji plasman – 28. mjesto – ostvarila u provođenju ugovora, a najgore – 170. mjesto među 175 zemalja – u području dozvola, za koje je Svjetska banka navela da je za dobivanje određene dozvole potrebno 278 dana.

Razmjerno dobru ocjenu imamo za porezne obveze, gdje je Hrvatska zauzela 58. mjesto. U toj se kategoriji, osim ukupne porezne stope (37,1 posto dobiti) i potrošenog vremena, boduje i broj plaćanja godišnje (39). U pokretanju tvrtke Hrvatska je na 100-om mjestu, u zapošljavanju radnika je 130., registraciji imovine 109., dobivanju kredita 117., zaštiti ulagača 156., međunarodnoj trgovini 96. te zatvaranju tvrtke na 80-om mjestu.

2.2. Trendovi u gospodarstvu Primorsko-goranske županije

Krajem 2005. godine poslovanje **gospodarstva PGŽ-a** znatno se popravilo u odnosu na prvih pola godine. Porastao je ukupni prihod, a istovremeno se usporio porast troškova. U 2005. godini ukupni prihod gospodarstva PGŽ-a narastao je na 30,1 mlrd. kuna, a rashod na 29,6 mlrd. kuna, tako da se ukupni prihod PGŽ-a u toj godini povećao za 8% (malo manje od 8,2%, koliki je prosjek Hrvatske). To je znatno veći porast u odnosu na 2004. godinu. Istovremeno ukupni rashod bilježi porast od svega 3,1% (na razini Hrvatske 6,7%) pa je ostvarena znatno veća dobit nego 2004. godine (36%) i smanjeni gubici za velikih 53,5% (što je najbolji rezultat u odnosu na druge županije).

Uspješno poslovanje u 2005. godini potaknuo je i porast broja trgovačkih društava, porast zapošljavanja i pad nezaposlenosti. Broj aktivnih poduzetnika narastao je na 6.771 (to je 9,4% ukupnog broja poduzetnika Hrvatske) odnosno porastao je za 5,7%. To je više od 3,8%, koliki je porast za cijelu Hrvatsku. Dobro poslovanje omogućilo je dijelu poduzetnika da naraste te je njih 27 od malih preraslo u srednje poduzetnike (porast 13,1%), a 9 srednjih preraslo je u velike poduzetnike (porast 154,0%). Dobri rezultati poslovanja nastavljeni su u svim važnim granama PGŽ-a i u prvom dijelu 2006. godine.

Poduzetnici su bitno povećali investicije (za 14,5%) u postojeće i nove tvrtke te otvarali nova radna mjesta. Na dan 31. prosinca 2005. bilo je 17.832 nezaposlenih, što je 4,9% manje nego godinu dana prije. Stopa nezaposlenosti u PGŽ-u sada iznosi 13,2%.

Ukupni izvoz roba i usluga (u 2005. g.) na strana tržišta povećan je za 17,3% i iznosi oko 803 mil. \$. Istovremeno uvoz je porastao za 44%. Nisku pokrivenost robnog uvoza robnim izvozom (u PGŽ-u svega 51,09%) znatno popravlja nerobni izvoz (turizma, prijevoza i drugih usluga s ukupno 400 mil. \$) te se ukupna pokrivenost uvoza izvozom penje na 80,3% (za 2005. g.).

Za PGŽ je najznačajnije poslovanje uslužnih djelatnosti. Šest glavnih djelatnosti PGŽ-a ostvarilo je 95% ukupnog prihoda PGŽ-a, odnosno oko 27 mlrd. kn ukupnog prihoda (6% više nego godinu prije) i ukupne dobiti 1 mlrd. kn ili 88% više nego godinu prije). Prema podacima FINA-e i HGK-ŽK Rijeka:

- za prerađivačku industriju PGŽ-a tradicionalno je najznačajnija grana brodogradnja. Brodogradnja je u 2005. godini ostvarila 33% ukupnog prihoda industrije, odnosno 2,27 mlrd. kuna ili 381 mil. \$ preračunato u US \$
- drvena i metalna industrija bilježe stalan natprosječni rast, a to se najbolje vidi po njihovom porastu izvoza za 2005. godinu s 49,8 mil. \$ na 60,3 mil. \$, tj. za 21%
- građevinarstvo je povećalo ukupni prihod za 5% jer su porasle investicije tvrtki iz PGŽ-a za 14,5% te su dosegnule gotovo 2,7 mlrd. kn
- djelatnost trgovine s porastom prihoda od 6% i ukupnim udjelom od 44% najznačajnije utječe na ukupna kretanja u Županiji
- djelatnost hotela i restorana ostvarila je u drugoj polovici 2005. godine vrlo uspješnu sezonu; financijski gledano, ukupni promet u odnosu na 2004. bio je 8,9% veći.

Podaci pokazuju velik nerazmjer između dostignutog stupnja razvoja Grada Zagreba i ostalih dijelova Hrvatske. To je pokazalo i najnovije istraživanja Svjetske banke "Procjena životnog standarda u Hrvatskoj" (za razdoblje 2001.–2003. godine) koje je nedavno uručeno Vladi Republike Hrvatske na očitovanje.

To je istraživanje pokazalo da je BDP u Gradu Zagrebu oko 80% veći od hrvatskog prosjeka. Tako je BDP u Gradu Zagrebu 38% veći nego u Istarskoj županiji, a 18% veći u odnosu na Primorsko-goransku županiju. Neznatno iznad prosjeka još se drži Ličko-senjska županija, dok stanovnici ostalih dijelova Hrvatske imaju BDP po stanovniku manji od prosjeka zemlje. Najsiromašnija je Vukovarsko-srijemska županija u kojoj BDP po stanovniku iznosi tek 57,5% hrvatskoga prosjeka, što znači da su stanovnici te regije oko tri puta siromašniji od Zagrepčana. U

promatranom razdoblju od 2001. do 2003. godine najstabilniji rast imale su najrazvijenije županije: Zagrebačka, Istarska i Primorsko-goranska. Njihova povoljna gospodarska struktura, demografski trendovi i obrazovanost stanovništva govore da imaju i najveće potencijale za budući razvoj.

Istovremeno, najsporiji rast zabilježen je u županijama središnje i istočne Hrvatske, a njihove predispozicije upozoravaju na to da su izložene veliku riziku od daljnjeg zaostajanja.

2.3. Riječko gospodarstvo – trendovi i perspektive

Na temelju sumarnih izvještaja obrade statističkih izvještaja poduzetnika **na području Grada Rijeke**, koji su dobiveni od FINA-e, svi pokazatelji upućuju na pozitivne trendove u riječkome gospodarstvu. Ukupno ostvareni prihodi poduzetnika na području Grada Rijeke u prvoj polovici 2006. godine ostvarili su rast od 15% u odnosu na isto razdoblje protekle godine i premašuju ostvarene ukupne rashode. Ostvareni rashodi u prvoj polovici 2006. godine pokazuju manji rast od prihoda, 11,6%, što upućuje na to da bi na kraju ove godine financijski rezultati mogli biti znatno bolji od prethodne godine koja je u konačnici bila pozitivna.

Tablica 1. Osnovni financijski rezultati poduzetnika na području Rijeke

	I. – VI. 2005.	I. – VI. 2006.	Indeks
Ukupni prihodi	8.028.015.110	9.243.095.725	115,1
Prihodi od prodaje u inozemstvu	1.149.620.685	1.482.324.825	128,9
Ukupni rashodi	7.781.337.827	8.684.772.494	111,6
Nadnice i plaće	720.550.723	787.487.219	109,3
Vrijednost ostvarenih investicija u dugotrajnu imovinu	558.100.339	691.977.462	124,0
Prosječan broj zaposlenih na temelju sati rada	32.963	34.618	105,0

Izvor: Sumarni izvještaj obrade statističkih izvještaja, FINA, Regionalni centar, Rijeka, rujan 2006.

U usporedbi s rastom ukupnog prihoda, prihodi od prodaje u inozemstvu imaju veći ostvareni rast, u čemu su najviše sudjelovali veliki poduzetnici koji su ostvarili 60% prihoda od takve prodaje. Ovdje treba istaknuti i porast udjela srednje velikih poduzetnika u prihodima od prodaje u inozemstvo od 8,5% i, osobito, trend povećanja (30%) u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Prerađivačka industrija sa svojih 66% udjela u ukupnim prihodima od prodaje u inozemstvo, ostvarila je odnosu na isto razdoblje protekle godine porast za čak 36%, no za razliku od prošle godine na prvom se mjestu po rastu našla djelatnost poslovanja nekretninama i iznajmljivanja s porastom od 40%, iako sa skromnim udjelom od 5,6%. Od znatnijeg rasta prihoda od prodaje u inozemstvu, treba izdvojiti trgovinu na veliko i malo sa 20,% te hotele i restorane i prijevoz, skladištenje i veze sa 12%.

Na području Grada Rijeke u prvih šest mjeseci ostvaren je rast vrijednosti investicija u dugotrajnu imovinu od 24%. Iako je taj rast upola manji nego godinu prije (47%), istodobno je i te kako značajan jer se nalazi na razini prošlogodišnjeg rasta.

Najveći udio u ulaganjima i dalje drže veliki poduzetnici sa 53%, zatim slijede mali poduzetnici sa 33% i srednje veliki poduzetnici sa 14%.

Gledano prema područjima djelatnosti, najveća su ulaganja ostvarena u sektoru trgovine na veliko i na malo (udio 39%), prerađivačke industrije (udio 19%), u poslovanju nekretninama (udio 13%) u djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza (udio 7%) te u djelatnosti hotela i restorana (udio 6%). Posebno treba istaknuti povećanje investicija u obrazovanje, koje je u prvih šest mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine iznosilo više od 400%, no još uvijek s malim udjelom u ukupnim investicijama od svega 0,2%.

Prosječan broj zaposlenih u Rijeci (na temelju sati rada) u prvih šest mjeseci ove godine bilježi veći porast (5%) od onog koji je ostvaren tijekom cijele protekle godine (3%) te prognozira veći rast zapošljavanja u tekućoj godini. Najveći je porast zapošljavanja u ovoj godini zabilježen u djelatnosti hotela i restorana (23%) te zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (18,6%), koji je ostao na prošlogodišnjoj razini, a značajan je rast ostvario i sektor rudarstva i vađenja sa 15,2%. Pozitivni trendovi zapošljavanja prisutni su u svim djelatnostima, osim opskrbe električnom energijom i plinom te poljoprivrede, lova i šumarstva.

Nakon pozitivnih pomaka poslovanja poduzetnika u Gradu Rijeci u prvih šest mjeseci 2006. godine, očekuju se pozitivni rezultati i do kraja 2006. godine.

Budući da je komunalni sustav važan dio riječkoga gospodarstva, njihovi su rezultati svakako vrijedni pažnje.

Izveštaji o rezultatima poslovanja komunalnih društava u suvlasništvu Grada Rijeke za 2005. pokazuju da su ta društva u pružanju usluga i u 2005. godini ostvarila planirani opseg i standard te uspješno obavila osnovni zadatak stalna pružanja usluga. Vezano za financijske pokazatelje, sva društva, osim KD *Autotrolej*, ostvarila su dobit u poslovanju. Gubitak KD *Autotrolej* bio je očekivan budući da ostvareni prihod od povećanja cijena, koji je uslijedilo u zadnjem kvartalu 2005. (od prosječnih 15%), nije mogao pokriti godišnje troškove poslovanja. Vezano za stanje imovine, četiri su društva ostvarila rast dugotrajne imovine: KD *Čistoća*, KD *Autotrolej*, TD *Energo* i KD *Vodovod i kanalizacija*, dok su smanjenje ostvarili TD *Rijeka promet* i KD *Kozala*. Sva komunalna i trgovačka društva povećala su u promatranom razdoblju vrijednost imovine novim ulaganjima, ali je kod nekih otpis bio veći. Najveći porast kapitala i rezervi ostvarilo je KD *Vodovod i kanalizacija*, i to za 3,5%. Sva su društva osim KD *Autotrolej* zbog ostvarenog gubitka u 2005. godini povećala kapital i rezerve. Kod svih su društava smanjeni i dani naplate ukupnih potraživanja i potraživanja od kupaca.

Riječki prometni pravac je u jačanju u svim segmentima.

Riječka luka ostvarila je promet od 12 mil. tona, od čega je oko 5 mil. tona suhog tereta. Na Kontejnerskom terminalu riječke luke na Brajdici do kraja rujna 2006. pretovareno je oko 11.000 TEU jedinica, što je nov apsolutni rekord u povijesti terminala. Štoviše, Rijeka bilježi najveći trend porasta prometa kontejnera na Mediteranu te je u prvih devet mjeseci 2006. godine ostvareno ukupno 67.000 TEU jedinica. Do kraja 2006. planira se premašiti brojka od 90.000 TEU jedinica (što bi bio 20% veći učinak nego 2005.).

Zračna luka Rijeka na Krku zabilježila rekordan broj putnika u 2006. godini – 34.000, prema 21.000 putnika u srpnju 2005. godine, što je povećanje za gotovo 62%. Otkako je 1971. sagrađena, u mjesecu srpnju 2006. zabilježila je najbolje rezultate zahvaljujući jeftinijim letovima *low cost carrier*a. Dok je 2005. ostvareno 122 tisuće putnika, a do kraja 2006. godine očekuje se 150 tisuća putnika.

Iskorištenost malih aerodroma pokazuje potencijal za daljnje širenje i povećanje broja putnika, niskotarifni avioprijevoznici pružaju mogućnost pregovaranja s manje prometnim aerodromima. Niskotarifni avioprijevoznici imaju još sigurno četiri godine, ako ne i više, da se pozicioniraju i podijele tržište prije nego što Hrvatska uđe u Europsku uniju, što je velika šansa za razvoj Zračne luke Rijeka.

Za Grad Rijeku veoma je važno što Vlada Republike Hrvatske planira za daljnji razvoj prometne infrastrukture. Tu je, prije svega, velika potreba za nastavkom ulaganja u prometnu infrastrukturu: cesta D-403 (spoj Zapadnoga lučkog terminala s čvorom Škurinje), završetak radova na riječkoj zaobilaznici, modernizacija željeznice i ulaganja u obnovu Zračne luke Rijeka.

Dvojbeno je pitanje brodogradnje, a studije koje su inozemni konzultanti radili za Vladu Republike Hrvatske ukazuju na to da dolaze teški dani za hrvatsku brodogradnju. Najgore je što se sve reforme rade u uskim vladinim krugovima bez konzultacijama s upravama brodogradilišta koje će te promjene morati realizirati, kao i bez suradnje s lokalnim zajednicama koje će morati sanirati sve socijalne posljedice takvih reformskih zahvata.

Na području Grada Rijeke ne postoji jasna državna strategija vezana uz nastavak procesa privatizacije u velikim tvrtkama koje su u većinskome državnom vlasništvu: INA-Maziva, Luka Rijeka i Brodogradilište 3. maj. Medijski nagovještaji o tome da će se sva postrojenja INA-e objediniti na lokaciji Urinj-općina Kostrena, ne pružaju dovoljno informacija te se za sada može reći da se radi samo o glasnom razmišljanju pojedinih aktera.

Projekt *Rijeka Gateway* imat će velik utjecaj na povećanje konkurentnosti riječke luke, na strukturu gospodarstva i povećanje turističke atraktivnosti Rijeke. Upravo je u tijeku izrada smjernica za potencijalne investitore zainteresirane za ulaganja na području Delte i *Porto Barossa*. Činjenica je da je projekt *Rijeka Gateway* u fazi preprojektiranja Praškog pristaništa zbog zaštite i prenamjene kompleksa starih skladišta (tzv. Metropolis). Zbog potrebe preseljenja rasutih tereta s Delte u zapadni dio luke, određen je i nov terminski plan za realizaciju riječkoga *waterfronta*

na području Delte i *Porto Barossa*. Misija Svjetske banke boravila je u Rijeci od 2. do 6. listopada 2006. sa zadatkom da provjeri tijek realizacije projekta te da utvrdi otvorena pitanja i potrebe za dodatnim financiranjem. Zaključeno je da se projekt provodi uspješno i u skladu s planiranom dinamikom te da je Vladi Republike Hrvatske potrebno predložiti da izgradnju ceste D-403 uvrsti u nov kreditni aranžman sa Svjetskom bankom. Predstavnici Grada Rijeke založili su se za poštivanje GUP-a i za bolje informiranje javnosti o Projektu *Rijeka Gateway*.

Grad Rijeka s razlogom se odlučio na osnivanje Garancijske agencije koja bi u sklopu Regionalne razvojne agencije *Porin* trebala biti mjesto poticanja novog poduzetništva. U uvjetima daljnje tranzicije velikih državnih tvrtki – te su aktivnosti vrlo značajne u stvaranju novih poduzetnika i novih radnih mjesta.

2.4. Gradski turizam

Turistički promet na području Grada Rijeke za razdoblje od 1. siječnja do 31. srpnja 2006. godine ostvario je značajan rast.

Na području Turističke zajednice Grada Rijeke u srpnju 2006. ukupni raspoloživi broj ležaja iznosio je 1.671. U funkciji su bila tri hotela sa 429 ležaja, jedan hostel sa 61 ležajem, dva prenoćišta sa 597 ležaja, privatni smještaj sa 89 ležaja i kamp sa 495 ležaja.

Ostvarena su 31.603 dolaska, što je 18% više u odnosu na prvih sedam mjeseci 2005. godine kada su zabilježena 26.852 dolaska. U odnosu na isto razdoblje 2005. godine, broj stranih dolazaka povećan je za 23%, dok su od ukupno ostvarenih dolazaka strani turisti sudjelovali sa 61,2%. Broj domaćih dolazaka povećan je za 10% u odnosu na isto razdoblje 2005. godine, dok domaći turisti sudjeluju sa 38,8% u ovom razdoblju.

Ostvaren je turistički promet od 62.217 noćenja, što je 14% više u odnosu na prvih sedam mjeseci 2005. godine, kada je zabilježeno 54.481 noćenje. U odnosu na isto razdoblje 2005. godine, broj stranih noćenja povećan je za 14%, dok su od ukupno ostvarenih noćenja strani turisti sudjelovali sa 64,2%. Broj domaćih noćenja povećan je za 14%, dok su domaći turisti sudjelovali sa 35,8% u ovom razdoblju.

Na području Turističke zajednice Grada Rijeke najviše noćenja ostvarili su državljani Italije (6.532), slijede državljani Njemačke (3.582), Srbije i Crne Gore (3.171), Velike Britanije (2.158), Bosne i Hercegovine (2.074), Francuske (1.933), Slovenije (1.894), Mađarske (1.694), Austrije (1.353), Rusije (1.193), Japana (1.183) i SAD-a (1.108).

Strani turisti u prvih sedam mjeseci 2006. godine boravili su u prosjeku 2,1 dan te su ostvarili 39.937 noćenja, dok su domaći turisti boravili u prosjeku 1,8 dana i ostvarili 22.280 noćenja.

Najviše je noćenje ostvareno u hotelima na koje otpada 40.244 noćenja, odnosno 64,7%, slijede prenoćišta sa 8.202 noćenja, odnosno 13,2%, privatni

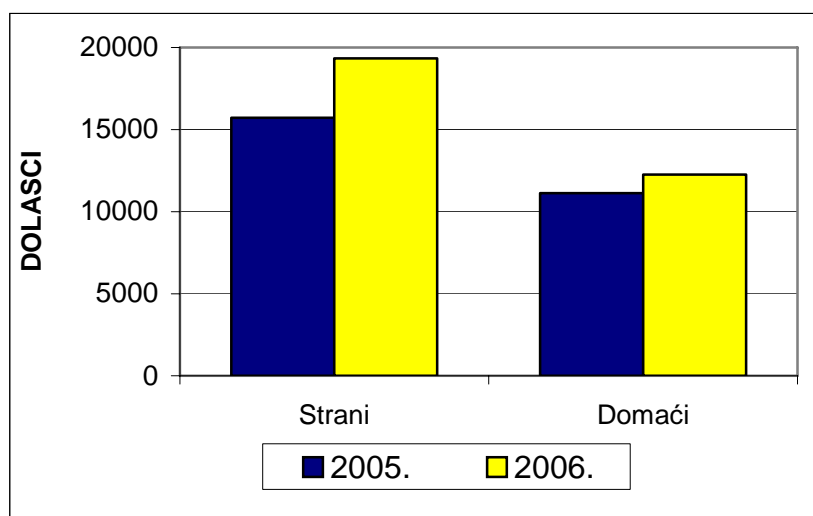
smještaj sa 7.699 noćenja, odnosno 12,4%, i kamp sa 6.072 noćenja, odnosno 9,8%.

Slijedi statistički prikaz ostvarenog prometa dolazaka i noćenja za prvih sedam mjeseci 2006. u usporedbi s istim razdobljem 2005. godine, turistički promet inozemnih gostiju po zemljama pripadnosti te pregled po vrsti smještaja i prosječnom boravku.

Svi podaci upućuju na pozitivne trendove razvoja gradskog turizma. Stoga se Grad Rijeka odlučio na izradu Akcijskog plana turizma koji će odrediti potrebne aktivnosti za daljnji razvoj gradskog turizma. U tu je svrhu osnovan stručni tim, a u 2007. godini očekuje se usvajanje Akcijskog plana i primjena predloženih aktivnosti. Unutar Akcijskog plana naći će se i dobro ocijenjeni prijedlozi dobiveni javnim natječajem od poduzetnika i udruga građana zainteresiranih za sudjelovanje u gradskom turizmu.

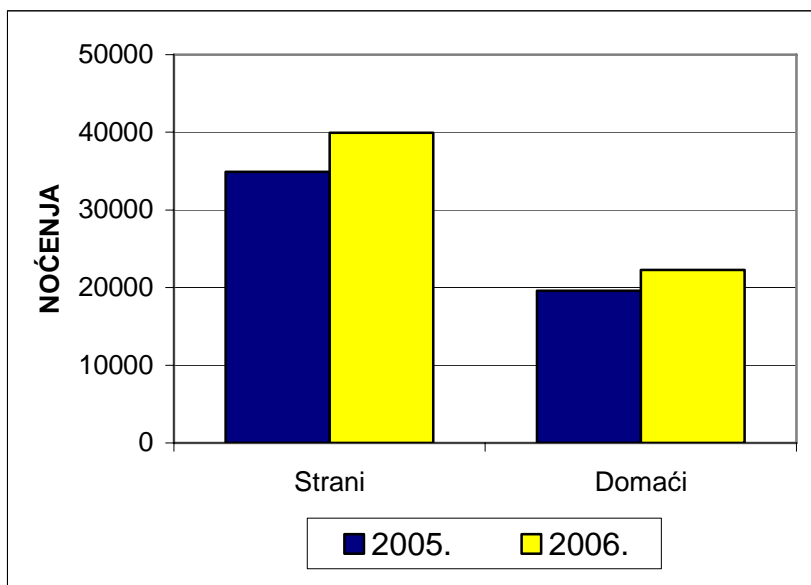
Sljedeći podaci pokazuju opravdanost koncepta razvoja gradskog turizma u gradu Rijeci.

Grafikon 1. Prikaz ostvarenih dolazaka domaćih i stranih turista za razdoblje od 1. siječnja do 31. srpnja 2006. u usporedbi s istim razdobljem 2005. godine

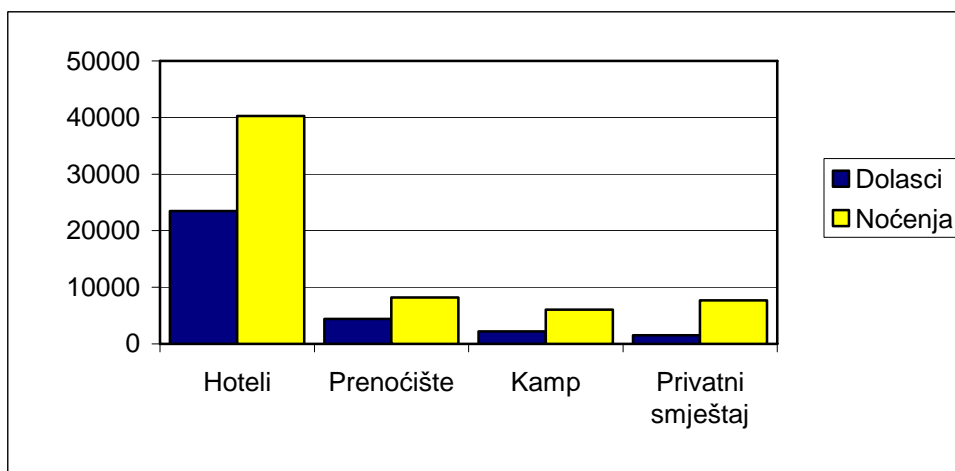
Izvor: TZ Grada Rijeke – Turistički informativni centar, Rijeka, kolovoz 2006.

Grafikon 2. Prikaz ostvarenih noćenja domaćih i stranih turista za razdoblje od 1. siječnja do 31. srpnja 2006. u usporedbi s istim razdobljem 2005. godine

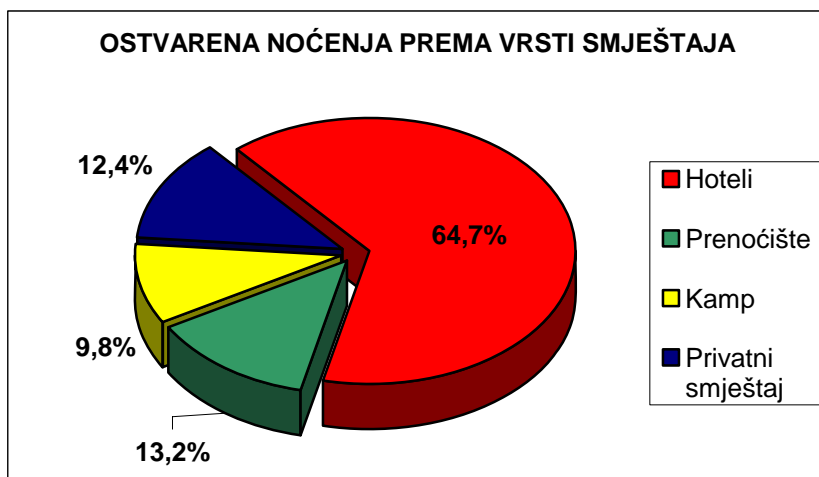
Izvor: TZ Grada Rijeke – Turistički informativni centar, Rijeka, kolovoz 2006.

Grafikon 3. Prikaz po vrsti smještaja dolazaka i noćenja za razdoblje od 1. siječnja do 31. srpnja 2006.

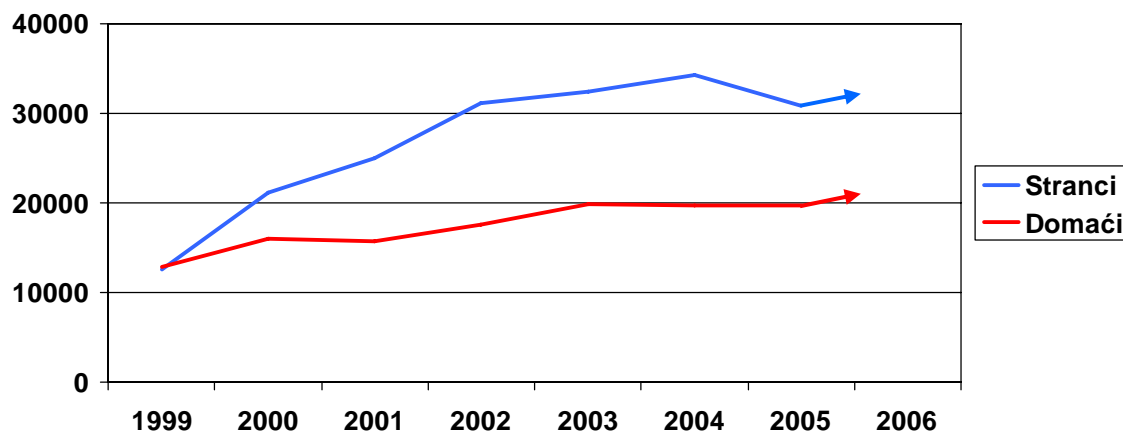
Izvor: TZ Grada Rijeke – Turistički informativni centar, Rijeka, kolovoz 2006.

Grafikon 4. Udio u strukturi vrste smještaja noćenja za razdoblje od 1. siječnja do 31. srpnja 2006.

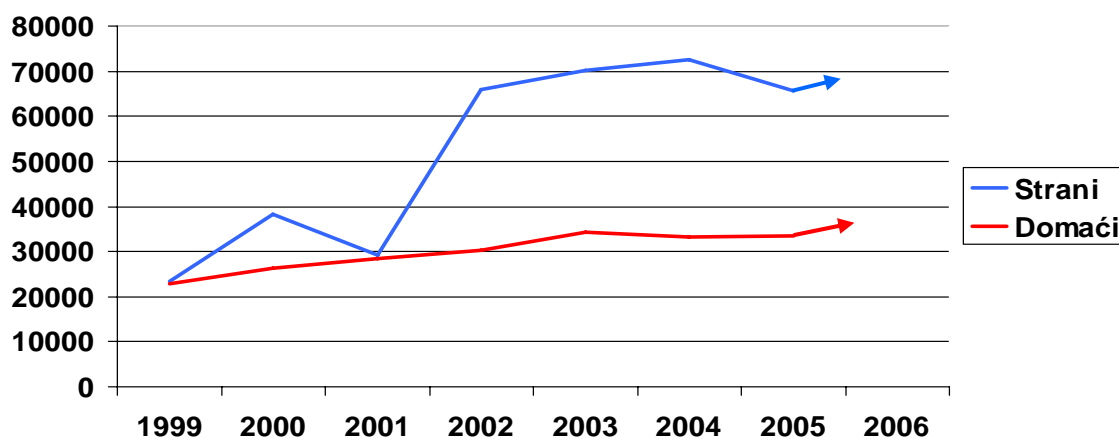

Izvor: TZ Grada Rijeke – Turistički informativni centar, Rijeka, kolovoz 2006.

Grafikon 5. Broj turista u Gradu Rijeci od 1999. do 2005. godine

Grafikon 6. Broj noćenja u Gradu Rijeci od 1999. do 2005. godine

Treba napomenuti da je pad u broju turista i noćenja u Gradu Rijeci tijekom 2005. godine uzrokovan preuređenjem hotela Jadran u hotel sa četiri zvjezdice, no hotel je zbog toga bio zatvoren tijekom cijele 2005. godine. Podaci pokazuju da je tijekom 2006. godine ostvaren povećani rast kako broja turista, tako i broja noćenja u Rijeci.

2.5. Socijalna slika Grada Rijeke

Prema podacima iz Popisa stanovništva 2001. godine, u Gradu Rijeci živi 144.043 stanovnika; 52,44% ženskog i 47,56% muškog spola. Iako podaci Popisa iz 2001. nisu neposredno usporedivi s podacima Popisa iz 1991., jer je u međuvremenu došlo do promjene definicije za izračun ukupnog stanovništva, može se zaključiti da u Rijeci ima otprilike 10% stanovnika manje nego 1991. godine. Jedan je od uzroka i negativan prirodni priraštaj, odnosno više umrlih nego rođenih. Taj se trend ponavlja unazad nekoliko godina, a 2005. je umrlo 448 osoba više nego što ih je rođeno.

Tablica 1. Broj stanovnika u Gradu Rijeci

1991.	164.075 stanovnika
2001.	144.043 stanovnika

Izvor: Ured državne uprave u PGŽ-u, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Tablica 2. Broj rođenih i umrlih u Gradu Rijeci u 2005. godini

Rođeni 2005.	1.102 djece
Umrli 2005.	1.550 osoba

Izvor: Zavod za javno zdravstvo PGŽ-a

U Gradu Rijeci 2005. godine stopa nataliteta iznosi 7,65, mortaliteta 10,76, a stopa prirodnog priraštaja –3,11. Prosječna starosna dob građana iznosi 41,2 godine.

Koeficijent starosti (udio starih 65 i više godina prema ukupnom broju stanovnika umanjenom za broj stanovnika nepoznate starosti) iznosi 16,23%, a indeks starenja (omjer broja starijih od 65 godina i broja djece u dobi od 0 do 14 godina) iznosi 121,60%.

Koeficijent ukupne dobne ovisnosti (stvarna opterećenost aktivnog stanovništva neaktivnim stanovništvom) iznosi 42,30%.

Sagledavajući ove pokazatelje koji se najčešće koriste u demografskim analizama stanovništva, može se zaključiti da je stanovništvo Rijeke poprilično staro, što u budućoj perspektivi razvoja grada pretpostavlja i mnoge negativne gospodarske i socijalne trendove.

Umirovljenici

U Gradu Rijeci krajem rujna 2006. bilo je 37.242 umirovljenika, što predstavlja smanjenje od 1,8% u odnosu na 2005. godinu, te smanjenje od 3,0% u odnosu na 2003. godinu. Budući da broj umirovljenika čini više od četvrtine (25,9%) stanovništva Rijeke, najveći je broj oblika pomoći prema Socijalnom programu Grada Rijeke namijenjen upravo toj kategoriji stanovništva.

Tablica 3. Pregled korisnika mirovina prema vrsti mirovina za Grad Rijeku

VRSTA MIROVINE	BROJ KORISNIKA			
	2003.	2004.	2005.	2006
Starosne mirovine	24.323	24.143	24.022	23.674
Invalidske mirovine	7.108	7.024	6.865	6.598
Obiteljske mirovine	6.982	7.023	7.024	6.970
UKUPNO	38.413	38.190	37.911	37.242

Izvor: HZMIO obrazac OS-13

U strukturi korisnika mirovine prema vrsti mirovina, najveći je udio korisnika starosne mirovine (63,6%), dok korisnici invalidske mirovine i korisnici obiteljske mirovine čine 17,7% odnosno 18,7% ukupnog broja umirovljenika. Iz navedenih podataka primjećuje se i blago smanjenje broja umirovljenika.

Tablica 4. Pregled prosječne visine mirovina za Grad Rijeku

Vrsta mirovine	2003. kolovoz	2004. kolovoz	2005. lipanj	2006. rujan	Indeks 2006/2005
Prosječna mirovina	2.193,40	2.304,99	2.346,88	2.484,85	105,9
Prosječna starosna	2.395,93	2.515,87	2.558,34	2.698,49	105,5
Prosječna invalidska	1.798,15	1.887,87	1.919,04	2.039,28	106,3
Prosječna obiteljska	1.890,26	1.997,24	2.041,81	2.181,08	106,8

Izvor: HZMIO obrazac OS-13

Prosječna visina mirovine za rujan 2006. veća je u odnosu na lipanj 2005. godine za 5,9%.

Tablica 5. Broj umirovljenika po visini mirovina

GRUPE SVOTA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	%
do 500,00 kn	564	1,51
500,01 do 1.000,00 kn	860	2,31
1.000,01 do 1.500,00 kn	2.545	6,83
1.500,01 do 2.000,00 kn	8.816	23,67
2.000,01 do 3.000,00 kn	14.294	38,39
3.000,01 do 4.000,00 kn	7.606	20,42
4.000,01 do 5.000,00 kn	1.850	4,97
5.000,01 do 6.000,00 kn	527	1,42
6.000,01 do 7.000,00 kn	153	0,41
7.000,01 do 8.000,00 kn	8	0,02
preko 8.000.00 kn	19	0,05
UKUPNO	37.242	100,00

Izvor: HZMIO obrazac OS-13 Mjesečno izvješće o korisnicima mirovina i visini mirovina za rujan 2006. godine za Grad Rijeku

U strukturi umirovljenika prema visini mirovina, najveći je udio umirovljenika s mirovinom od 2.000,01 do 3.000,00 kn (38,39%). Mirovine do 1.000,00 kn prima 3,82% umirovljenika, a mirovine iznad 5.000,00 prima 1,90% umirovljenika.

Tablica 6. Broj umirovljenika po visini mirovina u razdoblju do 2004. do 2006. godine

GRUPE SVOTE MIROVINA	2004.	%	2005.	%	2006.	%
do 1.500,00 kn	7.291	19,09	4.491	11,85	3.969	10,66
1.500,01 do 2.000,00 kn	8.719	22,83	10.032	26,46	8.816	23,67
2.000,01 do 3.000,00 kn	14.794	38,74	15.233	40,18	14.294	38,38
3.000,01 do 4.000,00 kn	5.724	14,99	6.226	16,42	7.606	20,42
preko 4.000.00 kn	1.662	4,35	1.929	5,09	2.557	6,87
UKUPNO	38.190	100,00	37.911	100,00	37.242	100,00

Izvor: HZMIO obrazac OS-13 Mjesečno izvješće o korisnicima mirovina i visini mirovina za kolovoz 2004., lipanj 2005. i rujan 2006. godine za Grad Rijeku

U strukturi umirovljenika prema visini mirovina nije došlo do većih promjena. Za 4% povećao se broj umirovljenika s mirovinom između 3.000,00 i 4.000,00 kn u odnosu na 2005. godinu, dok se neznatno smanjio broj umirovljenika s mirovinom do 1.500,00 kn, odnosno do 2.000,00 kn.

Zaposlenost

Prema podacima Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku, u Gradu Rijeci je na dan 31. ožujka 2005. bilo 50.405 zaposlenih osoba. Time su obuhvaćeni zaposleni u poslovnim subjektima svih oblika vlasništva (trgovačka društva, poduzeća, ustanove, tijela, fondovi i udruge) te zaposleni u MUP-u RH i MORH-u. Tom broju treba pridodati broj zaposlenih u obrtu i u djelatnostima slobodnih profesija (radnje u vlasništvu građana), koji je na dan 31. prosinca 2005. iznosio 8.275.

Nezaposlenost

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područna služba Rijeka, na području (bivše općine) Rijeka nezaposlenost se kretala kao što slijedi:

1. prosječan broj nezaposlenih u 2005. godini iznosio je 12.172 osobe
2. broj nezaposlenih na dan 31. prosinca 2005. iznosio je 11.821 osobu
3. broj nezaposlenih na dan 31. kolovoza 2006. iznosio je 10.432 osobe.

U odnosu na kolovoz 2005. godine, kada su evidentirane 11.733 nezaposlene osobe, broj nezaposlenih osoba smanjio se za 11,1% i u kolovozu 2006. godine iznosi 10.432.

Tablica 7. Nezaposlene osobe na području (bivše općine) Rijeka po mjesecima od 2004. do 2006. godine

Mjesec	Broj osoba u 2004.	Broj osoba u 2005.	Broj osoba u 2006.	Indeks 2006./2005.
Siječanj	12.395	12.643	11.738	92,84
Veljača	12.509	12.765	11.594	90,82
Ožujak	12.497	12.766	11.549	90,46
Travanj	12.378	12.660	11.433	90,30
Svibanj	12.171	12.307	10.964	89,08
Lipanj	11.912	11.936	10.443	87,49
Srpanj	11.675	11.838	10.372	87,61
Kolovoz	11.726	11.733	10.432	88,91

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Rijeka.
Mjesečni statistički bilten br. 08/2004, 08/2005 i 08/2006.

Iz navedenih podataka uočljivo je da se broj nezaposlenih osoba neprestano smanjuje te je u svibnju 2006. godine prvi put pao ispod 11.000 nezaposlenih. Uspoređujući podatke u razdoblju siječanj – kolovoz 2006. s istim razdobljem 2005. godine, vidi se da se broj nezaposlenih smanjuje i to od 7,16% do 12,51%.

Korisnici socijalne skrbi

Prema podacima Centra za socijalnu skrb Rijeka (područje bivše općine Rijeka), broj korisnika pomoći za uzdržavanje na dan 31. kolovoza 2006. godine iznosio je 1.685 osoba, odnosno 533 samca i 388 obitelji. U odnosu na isto vrijeme 2005. godine, kada je bilo 1.818 korisnika, broj korisnika pomoći za uzdržavanje smanjio se za 7,3%.

Korisnici socijalnog programa Grada Rijeke

U tablici 8. prikazani su oblici Socijalnog programa te broj korisnika pojedinih oblika pomoći u lipnju i prosincu 2005. i u lipnju 2006. godine. Broj ostvarenih oblika pomoći prema Socijalnom programu Grada Rijeke iznosio je u lipnju 2006. godine 14.613, što je za 6% više u odnosu na lipanj 2005. godine. Razlog većeg broja je uvođenje novog oblika pomoći – novčane potpore za umirovljenike koji primaju mirovinu manju od 1.100,00 kn, a kojih je u kolovozu 2006. bilo 744. U odnosu na prosinac 2005., broj je manji jer podaci u lipnju ne sadrže broj učenika i studenata koji su ostvarili pravo na naknadu za poklon-bon i besplatne udžbenike. Treba napomenuti da broj korisnika za lipanj ne uključuje osobe koje ostvaruju pravo na naknadu za podmirenje troškova ogrjeva, koja se isplaćuje u listopadu.

Tablica 8. Broj ostvarenih oblika pomoći prema Socijalnom programu Grada Rijeke**1. POMOĆ ZA PODMIRENJE TROŠKOVA STANOVANJA**

	OBLIK POMOĆI /prema socijalnom kriteriju, prema gradskom cenzusu, poseban kriterij za stradalnike Domovinskog rata/	Lipanj 2005.	Prosinac 2005.	Lipanj 2006.
1.	Subvencija najamnine	343	341	315
2.	Subvencija najamnine (podstanari)	314	382	389
3.	Subvencija električne energije	179	184	183
4.	Komunalne usluge	3.006	3.142	3.003
5.	Naknada za podmirenje troškova ogrjeva	-	784	-
	UKUPNO	3.842	4.833	3.890

2. DRUGA PRAVA IZ SOCIJALNE SKRBI

	OBLIK POMOĆI /prema socijalnom kriteriju, prema gradskom cenzusu, dječjem doplatku, poseban kriterij za stradalnike Domovinskog rata/	Lipanj 2005	Prosinac 2005.	Lipanj 2006.
1.	Prehrana dojenčadi i male djece	147	151	150
2.	Boravak djece u dječjim vrtićima i jaslama	1.300	1.198	1.267
3.	Marende u osnovnim školama	2.470	2.397	2.441
4.	Produženi boravak u osnovnim školama	621	626	631
5.	Školski pribor za učenike I. raz. osnovnih škola i uč. sred. šk. ili fak. za djecu pog. branitelja Domovinskog rata	-	332 67	-
6.	Nabava udžbenika za učenike osnovnih i srednjih škola	-	384	-
7.	Nabava opreme za novorođenče	4	210	4
8.	Pučka kuhinja	680	705	660
9.	Prehrana za umirovljenike	120	138	125
10.	Novčana potpora za umirovljenike	-	-	744
11.	Služba za pomoć i njegu u kući	55	62	60
12.	Gradski prijevoz	4.511	4.654	4.610
13.	Smještaj u Bolnici Lopača	33	30	30
14.	Pogrebne usluge	3	12	1
	UKUPNO	9.944	10.966	10.723
	SVEUKUPNO	13.786	15.799	14.613

2.6. Grad Rijeka – partner u međunarodnim projektima

2.6.1. Rijeka – zdravi grad

Program *Zdravi gradovi* provodi se u šest regija Svjetske zdravstvene organizacije, pa tako i europskoj regiji. Opći ili generalni cilj ovoga globalnog pokreta jest poticanje i obvezivanje lokalnih vlasti na rad na unapređenju zdravlja.

Više od 1.200 gradova iz tridesetak europskih zemalja preko različitih je nacionalnih, regionalnih ili drugih mreža na određeni način vezano uz ovaj program, a najnapredniji gradovi i preko *Europske mreže zdravih gradova* (85 gradova, od kojih su 63 punopravni članovi, a ostali imaju status kandidata). Da bi se (p)ostalo članom te mreže potrebno je ispuniti prilično zahtjevne uvjete koji se, uz to, svakih pet godina, odnosno prelaskom čitavog programa u novu fazu, obnavljaju. Svaka faza zapravo određuje nove probleme, odnosno teme kojima se članice posvećuju i pokušavaju ih riješiti za vrijeme njezina trajanja.

Grad Rijeka je od 1998. godine uključen u *Europsku mrežu zdravih gradova*, unutar koje otada zajedno s drugim europskim gradovima prolazi kroz različite faze projekta u čijem je središtu tema zdravlja i sve ono što zdravlje određuje.

Projekt se trenutačno nalazi u četvrtoj fazi koja je započela 2003., a završit će, kako se planira, 2008. godine. Prioritetne su teme te faze promicanje zdravog starenja, zdravog urbanističkog planiranja, tjelesne aktivnosti i aktivnog života te uvođenje metode procjene utjecaja različitih programa, projekata i akcija na zdravlje građana. Uz to, svaki sudionik ove faze dužan se je intenzivnije posvetiti jednoj od spomenutih ključnih tema, u skladu sa svojim dosadašnjim iskustvima i specifičnim interesima, kroz rad u jednoj od podgrupa projekta vezanih uz navedena tematska područja. Svaki grad član je jedne od četiri podgrupe, a svaka podgrupa ima oko petnaest članica. Grad Rijeka izabrao je zdravo starenje kao temu kojom će se posebno baviti.

Prvi korak u promicanju zdravog starenja, odnosno mogućnosti ljudi svih dobnih skupina da žive zdravim, sigurnim i aktivnim životnim stilom, bila je izrada publikacije *50+ u Rijeci – Starimo li zdravo u Rijeci?*, prema naputcima Svjetske zdravstvene organizacije. Namjera je te publikacije omogućavanje potpunijeg i dubljeg uvida u demografsko stanje grada, u dostupnost službi koje pružaju zdravstvenu i socijalnu skrb te u uvjete života osoba na pragu starosti, pa sve do onih u poodmakloj životnoj dobi.

Istovjetno prikupljeni i prikazani podaci omogućuju međusobnu usporedbu europskim gradovima – sudionicima projekta te eventualno preuzimanje nečijih pozitivnih i izbjegavanje negativnih iskustava.

Ova publikacija predstavlja polazište za izradu akcijskog plana zdravog starenja u Gradu Rijeci do 2008. godine te pripremu cjelovite strategije zdravog starenja u Gradu Rijeci nakon završetka četvrte faze projekta.

Tijekom 2007. godine, uz pomoć tematskih grupa i nadzorne grupe, koje imenuje Poglavarstvo Grada Rijeke, izradit će se spomenuti gradski akcijski plan zaštite tjelesnog

i mentalnog zdravlja osoba starije životne dobi i promicanja zdravog starenja s točno navedenim ciljevima, aktivnostima, njihovim nositeljima te vremenskim rokovima za njihovu realizaciju. Akcijski plan bit će usmjeren na sljedeća područja: demografsku situaciju; tjelesno zdravlje; mentalno zdravlje/psihosocijalnu zaštitu; socijalnu zaštitu; obrazovanje i rad; stanovanje; mobilnost i pristupačnost; participiranje u društvenom životu i odlučivanju i informiranje građana.

Od Grada se tijekom 2007. godine očekuje prisustvovanje poslovnim sastancima, sastancima tematskih grupa i sastancima gradonačelnika gradova sudionika te ispunjavanje svih drugih projektnih obveza (provedba zajedničkoga godišnjeg akcijskog plana svih gradova sudionika, podnošenje godišnjeg izvješća, eksplicitna podrška političara, dionika i ključnih donosioca odluka u drugim strateški važnim područjima, osiguranje adekvatnih i održivih tehničkih, administrativnih i financijskih sredstava za nadzor, upravljanje i vrednovanje projekta).

Projekt će se tijekom 2007. godine promovirati, kao i do sada, kroz sve promidžbene aktivnosti (tiskane materijale, tiskovne konferencije, okrugle stolove) vezane uz djelatnost Odjela gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrbi, odnosno njegovih partnera u provedbi gradskoga socijalnog programa i programa psihosocijalne zaštite i zaštite zdravlja građana, ističući time širu definiciju zdravlja i važnost projekta za grad.

Na kraju treba istaknuti da projekt *Rijeka – zdravi grad*, osim što izravno pridonosi lokalnoj zajednici, ima svoju važnost i ugled u državnim okvirima gdje služi kao pozitivan model drugim gradovima, posebice onima uključenima u Hrvatsku mrežu zdravih gradova.

Na međunarodnoj razini, projekt nas promovira kao grad u kojem se nastoji građanima osigurati zdrav i kvalitetan život i zasigurno pridonosi široj prepoznatljivosti našega grada.

2.6.2. Projekti u suradnji s partnerima iz Europske unije

Grad Rijeka već je uključen u više projekata i programa koji se financiraju putem partnera iz Europske unije, a stanje na tim projektima je sljedeće:

- **Razvoj ribarske lučice i veletržnice ribom u Torpedu** financiran je temeljem talijanskog zakona 84/01, putem projekata FISH.LOG i CONNECT, a u međunarodnoj suradnji Primorsko-goranske i Istarske županije, talijanskih regija Friuli Venezia Giulia, Emilia Romagna i Veneto te bugarske regije Sofija. Regionalna razvojna agencija (RRA) Porin, Grad Rijeka i Lučka uprava Rijeka partneri su Primorsko-goranskoj županiji u realizaciji aktivnosti u okviru navedenih projekata.

Projektu FISH.LOG cilj je odgovoriti potrebama malih i srednjih ribarskih tvrtki na području hrvatskoga dijela sjevernog Jadrana radi pronalaženja odgovarajućeg trgovačkog izlaza za svoje proizvode i zajamčene ravnopravnosti cijena te radi provjere kakvoće tih proizvoda, izbjegavajući u međuvremenu štetne posljedice kao što je crno tržište koje bi bilo izvan higijensko-zdravstvenih kontrola.

Za gradnju ribarskih burzi s aukcijskom prodajom ribe i popratnom logistikom i infrastrukturom, talijanska je vlada odobrila PGŽ-u oko 5,3 milijuna kn.

Projekt je trenutačno u sljedećoj fazi: izrađen je idejni i glavni projekt, dobivene su lokacijska i građevinska dozvola, proveden je postupak javne nabave i izabran je izvođač radova te stručni nadzor, dok je u tijeku provedba postupka javne nabave za odabir dobavljača opreme. U tijeku je potpisivanje ugovora s izvođačem, odnosno početak radova. Potpisan je i Sporazum o suradnji na projektu izgradnje veletržnice ribom u Rijeci između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva Republike Hrvatske, Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke.

Projekt CONNECT ima za cilj promicanje razvoja malih i srednjih ribarskih tvrtki na području Jadrana – projekt mora odgovoriti potrebama malih i srednjih tvrtki koje se bave ribolovom, povezati razne društveno-gospodarske čimbenike odgovorne za regionalni razvoj i popuniti prazninu nastalu zbog potpune neusklađenosti ponude ribarskog proizvoda, uz utvrđivanje zajedničkih strategija u promicanju i prodaji ribarskih proizvoda unutar okvira koji će izraditi sami sudionici.

Projekt se sastoji od umrežavanja hrvatske burze s europskim burzama ribe i financira se s oko 1.1 milijuna kn. Time će se domaćim ribarima omogućiti da preko Rijeke i Istre trguju s cijelom Europom te da višak ulova ne bacaju u more, što je trenutačno praksa, već da ga plasiraju na deficitarna inozemna tržišta. Trgovina će se odvijati uz pomoć najsuvremenijih tehnoloških rješenja te će vertikalno povezati razne čimbenike koji djeluju na tom polju, uključujući riboprerađivačku industriju, logistiku i prodajnu mrežu.

Jedan od bitnih ciljeva projekata svakako je povezivanje ribara na području Županije u organizaciju proizvođača, što će im donijeti mnoge koristi – izbjegavanje monopolističke pozicije pojedinaca, smanjenje sive ekonomije te osiguranje brze i sigurne naplate otkupljene ribe.

Sudionici projekta FISH.LOG i CONNECT u tijeku su pripreme za potpisivanje Društvenog ugovora i osnivanja trgovačkog društva s ograničenom odgovornošću s potencijalnim strateškim osnivačima buduće tvrtke koja će upravljati veletržnicom u Rijeci, a to su:

- Primorsko-goranska županija
- Grad Rijeka
- Ribarske zadruge
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva Republike Hrvatske.

- Projekt **Sustav kanalizacije i tretman otpadnih voda na obalnom području Jadrana** – SAWWATACA (Sewerage and Waste Water Treatment in the Adriatic Coastal Area) financiran je putem programa INTERREG III B. U tom projektu Grad Rijeka je jedan od partnera, a vodeći je partner grad Rimini. Uz Rijeku i Rimini, u projektu sudjeluje grad Preveza (Grčka) te *Joanneum Reaserch Institute* iz Graza (Austrija) i Hrvatske vode iz Zagreba. Ukupna je vrijednost projekta veća

od 900.000 EUR. Od tog iznosa, gotovo 500.000 EUR financirala je Europska unija preko fondova INTERREG i CADSES, a ostatak sudionici u projektu iz pet zemalja. Udio Grada Rijeka i KD *Vodovod i kanalizacija* iznosi oko 30.000 EUR. Projektom će se poticati prihvaćanje zajedničke politike zbrinjavanja otpadnih voda u svim zemljama koje oplakuje Jadransko more te ulaganja u sustave odvodnje koji će zadovoljavati najviše standarde, i povećanje efikasnosti postojećih sustava odvodnje. Tijekom 2007. javnosti će biti predstavljeno završno izvješće o projektu.

- Grad Rijeka, Komunalno društvo *Vodovod i kanalizacija* d.o.o. Rijeka i Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) potpisali su u Rijeci 11. ožujka 2005. Mandatno pismo u vezi s **projektom modernizacije i proširenja kanalizacijske mreže u Rijeci**, ukupne procijenjene vrijednosti od 15 milijuna EUR. EBRD je ponudio svoju pomoć u izradi potrebnih dokumenata temeljem kojih bi se zatražilo sufinanciranje iz pretpristupnih fondova Europske unije. EBRD je angažirao i konzultantsku tvrtku *Ramboll* iz Danske koja je izradila Razvojni program vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda Rijeke, što je osnova za sufinanciranje ovog projekta iz sredstava Instrumenta za strukturne politike u pretpristupnom fondu – ISPA (Instrument for Structurale Policies for Pre-Accession). Program je u rujnu 2005. dostavljen Hrvatskim vodama i Državnoj upravi za vode na stručnu ocjenu i prihvaćanje.

Tijekom 2006. godine pokrenuti su sljedeći novi projekti:

Projekt **Jačanje lokalnih kapaciteta u Gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji** financiran je sredstvima Europske komisije u okviru CARDS 2002. godine "Pružanje socijalnih usluga od strane neprofitnog sektora" i u visini od 42.735 EUR. Nositelj projekta je Udruga za razvoj civilnoga društva SMART, a Grad Rijeka je uključen kao partner koji je osigurao 4.273 EUR (10% od ukupnog iznosa troška provedbe projekta). Temeljni je cilj ovog projekta osnaživanje kapaciteta lokalne samouprave i institucija te organizacija civilnoga društva nužnih za učinkovitu identifikaciju, izradu i učinkovito upravljanje projektima koji su prikladni za financiranje u sklopu EU programa, s naglaskom na CARDFS, PHARE, SAPARD, INTERREG i druge programe Europske unije.

Projekt **Svima jednako** također je financiran sredstvima Europske komisije u okviru CARDS 2002. godine "Pružanje socijalnih usluga od strane neprofitnog sektora", u iznosu od 707.370 kuna. Nositelj projekta je Centar za tehničku kulturu koji ga je u suradnji s partnerom Gradom Rijeka (Odjel gradske uprave za sport i tehničku kulturu) postavio s temeljnim ciljem: socijalizacija i senzibilizacija djece različitoga socijalnog i zdravstvenog statusa kroz realizaciju obrazovnog informatičkoga kreativnog programa. Kao partner u okviru ovoga projekta, Grad Rijeka je osigurao iznos od 150.000 kuna.

Cilj je projekta **Regina**, koju vodi RRA Porin, stvoriti vlastiti model održivog razvoja osnivanjem pouzdanog sustava savjetodavne potpore certificiranim "zelenim" poduzetnicima (ekološka poljoprivreda i proizvodnja hrane, eko-turizam, eko-agriturizam, održivo šumarstvo i ekološka prerada drveta, ekološka kozmetika, učinkovita uporaba energije i korištenje obnovljivih izvora energije itd.) u ruralnim

područjima tri agroekološke podregije Primorsko-goranske županije (Gorski kotar, primorje i otoci).

Namjena je projekta **Razvoj tržišta autohtonih proizvoda** pri RRA Porin unapređenje postojećih i stvaranje novih proizvoda visoke dodane vrijednosti, koji će biti pokazatelj naše tradicije, predstaviti će nas u svijetu jer će se njihovim dizajnom stvoriti prepoznatljivi proizvodi naše regije (PGŽ), te sudjelovanje na tržištu Europske unije s proizvodima koji su certificirani, kvalitetni, drukčiji i u sebi nose dašak naše povijesti.

Projektom **Vistoria** u RRA Porin želi se senzibilizirati naše stanovništvo vezano uz pojam povijesnog krajolika, njegova kulturnog sadržaja i načela krhkosti, zaštite i trajnosti, kao i njegovo korištenje kao kapitala koji može polučiti elemente gospodarskog rasta u perspektivi trajnog razvoja.

U suradnji s Primorsko-goranskom županijom, a preko RRA *Porin* sa svim gradovima i općinama, u tijeku je izrada **Regionalnog operativnog programa** (ROP). ROP će biti dokument u kojem će se ustanoviti strateški ciljevi, prioriteti, mjere i projekti spremni za provedbu, a istovremeno će biti primarni instrument za dodjeljivanje financijskih sredstava za identificirane projekte (od strane Vlade Republike Hrvatske, Europske komisije, niza bilateralnih i multilateralnih izvora, privatnih investitora). Stoga je bitno da Grad Rijeka u ROP uključi svoje strateške prioritete i projekte.

Suradnja Grada Rijeke s više europskih gradova u sklopu europskog projekta **E-munis** te u nastavku projekta **Ge.Ri.T.** kao i aktivno sudjelovanje u radu međunarodnih udruga *Eurocities-Telecities*, *Mayor cities of Europe* i GISIG, dovela je do novog koncepta **Rijeka – inteligentni grad**, što je nov iskorak u tehnološkom razvoju Rijeke. Koncept se temelji na obuhvatu, povezivanju i korištenju podataka u svim područjima života grada u funkciji odlučivanja i upravljanja provedbom planova razvoja. Ciljevi projekta tranzicije iz digitalnog u inteligentni grad usmjereni su ka sinkronizaciji svih sudionika grada u rješavanju zahtjeva po svim fazama životnog ciklusa njegovih subjekata (građani, tvrtke, udruge, institucije i dr.). Krajnji cilj je da se korištenjem informacijsko-komunikacijske tehnologija najnovije generacije, građanima osiguraju usluge na mjestu i u vremenu kada im je to najpogodnije, bez obzira na instituciju nadležnu za konkretan zahtjev.

Skupština **Međunarodne udruge gradova i luka**, koja je u lipnju 2006. održana u Rijeci, rezultirala je velikom promocijom projekta *Rijeka Gateway*, kao i korisnoj razmjeni iskustava s drugim europskim i svjetskim lučkim gradovima. Gospodin Vojko Obersnel, Gradonačelnik Grada Rijeke, kao član Upravnog odbora Međunarodne udruge gradova i luka zalagat će se i tijekom 2007. godine za što bolju promociju Grada Rijeke i projekta *Rijeka Gateway*, te razmjeni iskustava s gradovima koji su ostvarili projekte razvoja luka i prenamjena djela lučkog prostora u javne i komercijalne svrhe (waterfront).

Kao organizator Međunarodnoga riječkog karnevala, Grad Rijeka aktivni je član **FECC-a (Europska federacija karnevalskih gradova)** još od 1995. godine. Izborom riječkog predstavnika za dopredsjednika FECC-a (zaduženog za jugoistočnu Europu), Grad Rijeka dobio je veliko priznanje za dosadašnju organizaciju riječkog

karnevala. Tijekom 2007. godine FECC će održati godišnju skupštinu u Tunisu i proslaviti svoj jubilej *Dies Natales* u Ptuju – Slovenija. Time će riječki karneval biti dodatno promoviran diljem Europe i svijeta.

Kao što se vidi iz navedenog, Grad Rijeka ima vrlo razvijene međunarodne odnose i sudjeluje u mnogim međunarodnim projektima, a u 2007. godini nastavit će se započete aktivnosti i prihvaćati nove inicijative koje mogu pridonijeti promociji Rijeke i unapređenju kvalitete života u gradu.

2.6.3. Projekti u suradnji s USAID-om

U 2007. godini nastavit će se suradnja Grada Rijeke s **Američkom agencijom za međunarodnu pomoć (USAID)** – *Urban Instituteom* na projektu reforme lokalne samouprave u RH koju provode u suradnji s nadležnim državnim tijelima, te gradovima i općinama koji su zainteresirani za unaprijeđenje pojedinih aspekata svoga rada.

Projekt **Upravljanja imovinom** započeo je u Gradu Rijeci 2006. godine. Cilj mu je uvesti novi sustavni pristup povećanju učinkovitog korištenja imovine koja je u vlasništvu ili na raspolaganju jedinicama lokalne samouprave. Upravljanje imovinom predstavlja proces održavanja i stvaranje vrijednosti iste kroz povećanje prihoda, kontrolu izdataka, upravljanje rizicima, udovoljavanje zakonskim zahtjevima i osiguranje prikladnog održavanja imovine. M ultidisciplinarn im pristupom dolazi se do model a čija primjena treba rezultirati značajnijim udjelom prihoda od korištenja imovine u приходима Grada . No, temljeni ciljevi primjene novog modela upravljanja imovinom sastoje se u boljem pružanju usluga korisnicima imovine i utjecaju na gospodarski razvoj Grada.

Projekt **Suradnja među jedinicama lokalne samouprave** ima svrhu pružanja javnih usluga, daje pregled međunarodnih iskustava i različitih mogućnosti suradnje među lokalnim samoupravama. Uz to je važno istaknuti da izvještaj produbljuje uvid u trenutačnu suradnju lokalnih samouprava u Hrvatskoj radi pružanja javnih usluga, a proizlazi iz rada na terenu i obrađenih primjera suradnje (ili nesuradnje) među lokalnim samoupravama. Svrha je takvih studija promicanje suradnje među lokalnim samoupravama te poticanje središnje vlasti da pomogne lokalnim samoupravama (na primjer putem prijave zajedničkih projekata Fondu za regionalni razvoj) u rješavanju problema koji onemogućavaju njihovu međusobnu suradnju.

Suradnja na projektu **Učinkovito financiranje kapitalnih ulaganja u jedinicama lokalne samouprave** upućuje nas u nužnost prepoznavanja konkretnih projekata, tj. u definiranje zajedničkih ciljeva i potreba. Kompleksnost kapitalnih ulaganja s obzirom na njihovu cijenu, dugo razdoblje realizacije i iscrpljivanje financijskih rezervi iziskuje pažljivo proučavanje prioriteta projekata, potporu zajednice te neizbježnu financijsku potporu. U tu je svrhu potrebno definirati resurse potrebne za sam proces ulaganja, kao i njihovu primjenu, praćenje te održivost projekta.

2.7. Grad Rijeka – utjecaj na društveni razvoj

Grad Rijeka će u 2007. godini ustrajati na daljnjoj decentralizaciji.

Prijedlog zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, koji je Vlada Republike Hrvatske uputila Saboru, uvodi u politički sustav Republike Hrvatske neposredni izbor tih čelnika. Niti jedna izmjena izbornog zakonodavstva (1991.–2006. godine) na lokalnoj razini nije bila tako suštinska i dalekosežna koja mijenja ne samo način izbora, već i prava, obveze i odgovornosti nositelja izvršne vlasti. Očekuje se da će taj Zakon stupiti na snagu s lokalnim izborima 2009. godine pa će se s tim u vezi gradska uprava pripremiti za nove oblike i načine djelovanja.

U postupku decentralizacije treba preko Saveza gradova i općina u Republici Hrvatskoj i USAID-a Croatia koji provodi Projekt reforme lokalne samouprave, te uz pomoć Povjerenstva za decentralizaciju Vlade Republike Hrvatske poticati na što hitnije usvajanje propisa koji su odredili nova ovlaštenja velikih gradova (održavanje javnih cesta, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola te obavljanje prometne djelatnosti, tzv. komunalna policija).

Sve što je do sada učinjeno u smislu decentralizacije (školstvo, zdravstvo, socijalna skrb) uglavnom je bilo deklarativno budući da se određivanje prioriteta pri raspodjeli sredstava i dalje kontrolira u velikoj mjeri iz središta.

Da bi postupak decentralizacije bio uspješan, treba ozbiljno pristupiti reformi porezne (fiskalne) politike u Republici Hrvatskoj.

S tim u vezi nužno je političkim i institucionalnim reformama:

- odrediti autonomiju prihoda
- ublažiti fiskalnu neravnotežu
- odgovorno pristupiti kapitalnim tržištima
- poboljšati uvjete za korištenje sredstava iz Europske unije
- promicati izgradnju izobrazbe lokalnih zaposlenika.

Grad Rijeka kao aktivni sudionik u Savezu gradova, u Odboru za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu Sabora Republike Hrvatske te u vladinu Povjerenstvu za decentralizaciju nastojat će da najavljene reforme što prije sažive u praksi.

Grad Rijeka i dalje će intenzivno surađivati s udrugama i vijećima nacionalnih manjina radi očuvanja duha razumijevanja i tolerancije te afirmacije Rijeke kao multietničkog i multikulturalnoga grada.

Radi ostvarenja zadaće iz ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, vijećima nacionalnih manjina za Grad Rijeku pružit će se potrebna organizacijska i financijska potpora. U skladu s tim, a prema propisima utvrđenim obvezom financiranja vijeća nacionalnih manjina, posebnim aktima uredit će se način financiranja rada i programa vijeća nacionalnih manjina, kao i pravo na naknadu troškova i nagradu za rad članovima vijeća.

3. SMJERNICE ZA PLANIRANJE PRORAČUNA GRADA RIJEKE ZA 2007. GODINU

3.1. Osnove za izradu proračuna

Zakonom o proračunu (Narodne novine broj 96/03) kao temeljnim aktom javnih financija, propisan je sadržaj i metodologija za izradu proračuna i financijskih planova korisnika proračuna.

Proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave akt je u kojem se procjenjuju prihodi/primici i utvrđuju rashodi/izdaci, a omogućava financiranje poslova i programa koje izvršavaju upravna tijela jedinice lokalne samouprave radi ostvarivanja javnih potreba i prava građana, koja se temeljem zakonskih propisa financiraju iz javnih prihoda.

Prema zakonu o proračunu, planiranje i izrada proračuna temelji se na Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje koje donosi Vlada Republike Hrvatske (Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2007.–2009. godine usvojene su na sjednici Vlade Republike Hrvatske 3. kolovoza 2006.), a na osnovi kojih Ministarstvo financija dostavlja Upute za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Proračun mora biti uravnotežen – ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke. Svi prihodi i primici i svi rashodi i izdaci iskazuju se u proračunu u punom iznosu, tj. prema bruto-načelu.

U proračunu se planiraju svi prihodi i primici te rashodi i izdaci, koji se raspoređuju po programima, ekonomskoj i funkcijskoj klasifikaciji s jasnom organizacijskom strukturom.

U proračunu su sadržani i obvezno konsolidirani planovi svih proračunskih korisnika izrađeni po programima koji su usklađeni s proračunom i važećim posebnim zakonima.

3.2. Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike Vlade Republike Hrvatske

U nastavku se daju elementi iz Smjernica Vlade Republike Hrvatske o makroekonomskoj i fiskalnoj politici, koji se odnose na makroekonomske projekcije i osnovne smjernice fiskalne politike za razdoblje 2007.–2009. godine.

Tablica 1. Projekcije osnovnih makroekonomskih pokazatelja Republike Hrvatske

	2006p	2007p	2008p	2009p
Bruto domaći proizvod, milijuni HRK	247.238	266.628	287.895	311.452
BDP per capita, u HRK	55.697	60.065	64.856	70.163
BDP per capita, u EUR	7.609	8.206	8.860	9.585
Bruto domaći proizvod, % godišnje promjene	4,5	4,6	4,8	5,0
Realni rast pojedinih komponenti BDP-a:				
Osobna potrošnja	4,3	4,9	3,9	3,5
Državna potrošnja	3,9	2,5	2,2	2,3
Investicije	5,5	6,6	7,3	7,9
Izvoz	5,9	6,6	7,2	7,7
Uvoz	4,8	6,1	5,5	5,4
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	3,4	3,0	2,9	2,9
Broj zaposlenih, godišnji prosjek	1.438.486	1.463.698	1.482.136	1.500.806
Saldo tekućeg računa platne bilance, udio u BDP-u	-6,6	-6,7	-6,3	-5,4
Vanjski dug, milijuni EUR, kraj razdoblja	28.430	30.637	32.968	35.102
Vanjski dug, udio u BDP-u (%), kraj razdoblja	84,2	84,1	83,8	82,5
Deficit opće države, udio u BDP-u	-3,0	-2,8	-2,6	-2,4

Izvor: Projekcije (p) Ministarstva financija

- Projekcije realnog rasta investicija upućuju na ubrzanje rasta s predviđenih 5,5% u 2006. na 6,6% u 2007. te daljnje ubrzanje do 7,9% u 2009. godini. U proteklom razdoblju glavni generator rasta bile su državne investicije u prometnu infrastrukturu, a u idućem razdoblju to bi trebao preuzeti privatni sektor.
- Vlada planira da će inflacija u 2006. godini iznositi 3,4%, a u idućim godinama očekuje se smanjenje stope inflacije na 3,0% u 2007. i 2,9% u 2008. i 2009. godini. Očekuje se da će broj zaposlenih rasti po prosječnoj stopi od oko 1% godišnje, čime bi se stopa nezaposlenosti sa 18% u 2004. smanjila na oko 15,5 % u 2008. godini. Rastu zapošljavanja trebalo bi pomoći jačanje privatnih investicija te povećanje mobilnosti rada.
- Planira se smanjenje deficita opće države s predviđenih 3,0% u 2006. na 2,8% u 2007. te daljnje smanjenje do 2,4% u 2009. godini. Kao rezultat takvih kretanja, u državnom deficitu trebalo bi doći do usporavanja rasta javnog duga.

3.3. Odrednice prihoda i primitaka

Procjena prihoda treba se zasnivati na zakonima i drugim propisima koji uređuju izvore i vrste prihoda i primitaka proračuna na razini jedinice lokalne samouprave, pokazateljima makroekonomske politike, ostvarenju prihoda u prethodnoj godini, procjeni ostvarenja tekuće godine te na realnim mogućnostima naplate prihoda.

Porezni prihodi

Procjena kretanja poreznih prihoda u 2007. godini (zajednički i gradski porezi) temelji se na gospodarskim pokazateljima o makroekonomskoj i fiskalnoj politici danim u Smjernicama Vlade Republike Hrvatske. Procjenjuje se da će u 2007. godini svi porezni prihodi imati trend rasta u odnosu na procjenu ostvarenja ovih prihoda u 2006. godini.

- Prihod od poreza na dohodak – procjenjuje se da će prihod od poreza na dohodak u 2007. godini rasti za 7,3% u odnosu na procijenjeno ostvarenje u 2006. godini. Projekcija kretanja ovog prihoda temelji se na procjeni porasta broja zaposlenih te rasta bruto-plaće, uz pretpostavku da neće biti novih olakšica.
- Prihod od poreza na dobit – procjenjuje se rast ovog prihoda u 2007. godini po stopi od 7,9% u odnosu na procijenjeno ostvarenje u 2006. godini na temelju očekivanog rasta gospodarske aktivnosti i aktivnosti banaka.
- Prihodi od poreza na imovinu (porez na promet nekretnina, porez na kuće za odmor, porez na neizgrađeno građevno zemljište, porez na neiskorištene poduzetničke nekretnine) – procjenjuje se rast ovih prihoda u 2007. godini po stopi od 7,8% u odnosu na procjenu njihova ostvarenja u 2006. godini.
- Prihodi od poreza na robu i usluge (porez na tvrtku, porez na potrošnju) planiraju se uz stopu rasta od 7,8% u 2007. godini u odnosu na procijenjeno ostvarenje u 2006. godini.
- Prirez porezu na dohodak – za 2007. godinu nije planirano povećanje stope prireza u Gradu Rijeke.

Prihodi od nefinancijske imovine

- Najam stambenog prostora
Visina slobodno ugovorene najamnine neće se mijenjati u 2007. godini izuzevši visinu zaštićene najamnine koja se izračunava prema Uredbi o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine i čija visina ovisi o eventualnoj izmjeni te uredbe.
- Zakup poslovnog prostora
Visina ugovorene zakupnine neće se mijenjati u 2007. godini izuzevši početnu zakupninu za licitacije poslovnog prostora, koja se mijenja prema postotku promjene prosječne izlicitirane zakupnine iz prethodnih godina.
- Naknada za uporabu javnih površina
Visina naknade za uporabu javnih površina neće se mijenjati u 2007. godini ako ne dođe do izmjene zakona i prema zakonu donesenih propisa koji reguliraju utvrđivanje i visinu naknade.
- Prihodi od spomeničke rente
Radi proširenja područja zone zaštite, na kojima postoji obveza plaćanja spomeničke rente, uz dosadašnje dvije zone naplate u kojima se plaća 3, odnosno 5 kuna, uvest će se još jedna zona s naknadom od 4 kune.

Prihodi po posebnim propisima

- Komunalni doprinos
Visina komunalnog doprinosa neće se mijenjati u 2007. godini jer se neće mijenjati Odluka o komunalnom doprinosu koja je donesena u rujnu 2004. godine.
- Komunalna naknada
Visina komunalne naknade neće se mijenjati ako ne dođe do izmjene zakona i prema zakonu donesenih propisa koji reguliraju utvrđivanje i visinu komunalne naknade.

Prihodi iz cijene komunalnih usluga namijenjenih razvoju

- U skladu sa Zakonom o komunalnom gospodarstvu, cijene komunalnih usluga i dalje će sadržavati dio cijene za financiranje izgradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture.
- Cijene komunalnih usluga neće se mijenjati ako se značajno ne povećaju ulazni troškovi poslovanja na koje komunalno društvo ne može utjecati,

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

- Prihodi od prodaje zemljišta i ustupanja prava građenja
Grad više ne raspolaže značajnim površinama zemljišta koje može prodajom ili ustupanjem prava građenja uz naknadu ponuditi na tržištu pa je zbog toga potreban veći angažman da bi se prihodi s ove osnove nastavili ostvarivati.
- Prihodi od prodaje stanova u vlasništvu Grada
U 2007. godini nastavlja se prodaja stanova prema odredbama Odluke o prodaji stanova u vlasništvu Grada Rijeke.

3.4. Odrednice rashoda i izdataka

Glavne odrednice kretanja rashoda jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dane su u Uputama Ministarstva financija za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje 2007.–2009. godine, ali ih lokalne jedinice pri izradi prijedloga proračuna prilagođuju ekonomskom stanju u svojoj jedinici.

Svi odjeli gradske uprave odgovorni su za definiranje politike javnih rashoda i izdataka.

Planiranje rashoda i izdataka treba uskladiti s realnim procjenama prihoda i primitaka, vodeći računa o prioritetima u financiranju, i to kako slijedi:

1. otplata duga i pokriće danih jamstava
2. financiranje obveznih zakonskih funkcija za rad tijela gradske uprave i korisnika proračuna
3. sredstva za financiranje socijalnih programa
4. financiranje nužnih kapitalnih izdataka iz vlastitih kapitalnih primitaka
5. financiranje neobveznih ili nadstandardnih rashoda utvrđenih zakonom, ovisno o mogućnostima proračuna

Plaće zaposlenika gradske uprave, ustanova i trgovačkih društava u vlasništvu i suvlasništvu Grada Rijeke mogu rasti do 5%.

3.5. Financiranje razvojnih projekata putem novih oblika financiranja

Temeljem zakonskih propisa, zaduživanje se može ostvariti uzimanjem kredita i izdavanjem vrijednosnih papira samo za investicije iz neposrednog djelokruga jedinice lokalne samouprave, koje potvrdi Gradsko vijeće Grada Rijeke. Ukupna godišnja obveza jedinice lokalne samouprave može iznositi najviše do 20% ostvarenih prihoda u prethodnoj godini. Ukupno zaduženje svih jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave u 2006. godini ograničeno je odlukom Vlade na iznos od 2% ukupnih prihoda protekle godine. Nažalost, očekuje se nastavak takve restriktivne politike Vlade Republike Hrvatske o zaduživanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i u idućoj, 2007. godini.

Grad može dati i jamstvo pravnoj osobi u većinskom izravnom ili neizravnom vlasništvu i ustanovi čiji je osnivač za ispunjenje obveza pravne osobe i ustanove, ali se dano jamstvo uključuje u opseg zaduženja Grada.

Gradsko vijeće Grada Rijeke donijelo je na sjednici održanoj 28. veljače 2006. Odluku o zaduženju Grada Rijeke izdavanjem municipalnih obveznica. Planirani iznos zaduženja je bio ukupno 300 milijuna kuna.

Na sjednici održanoj 28. travnja 2006., Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o davanju suglasnosti Gradu Rijeci za zaduženje izdavanjem municipalnih obveznica. Time je Gradu Rijeci omogućeno zaduženje na domaćem tržištu kapitala u ukupnom iznosu od 24.574,513 EUR (protuvrijednost 180 milijuna kuna) u tri jednake godišnje tranše.

Valja spomenuti da je Grad Rijeka još 2005. godine prvi put dao zahtjev za davanje suglasnosti za zaduženje izdavanjem municipalnih obveznica. Nažalost, na taj zahtjev Vlada nije odgovorila te je u 2006. godini taj zahtjev ponovljen.

Vlada Republike Hrvatske nije imala razloga ne odobriti zaduženje u ukupnom iznosu od 300.000.000,00 kuna budući da se Grad Rijeka svojom niskom stopom zaduženja, koja iznosi oko 7% prošlogodišnjih proračunskih prihoda, definitivno svrstava u minimalno zadužene jedinice lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj.

Prva tranša amortizirajućih municipalnih obveznica Grada Rijeke uspješno je izdana 18. srpnja 2006. ukupnog nominalnog iznosa 8.191.504,00 EUR, s polugodišnjom isplatom kupona od 4,125 posto, dospijeća 18. srpnja 2016. godine. Navedeno izdanje ujedno je izdanje municipalnih obveznica s najdužom ročnošću, a dodatna posebnost je i u tome što je to prvo izdanje obveznica u Republici Hrvatskoj s mogućnošću prijevremenog otkupa.

Posebno smo ponosni na to što smo prvi grad u Republici Hrvatskoj koji je ponudio obveznice građanima. Time smo pokazali spremnost da građane aktivno uključimo u razvoj grada. Odaziv građana bio je iznad očekivanja. Od ukupnog upisa

1. tranše, građani (fizičke osobe) upisali su gotovo milijun kuna, što čini oko 1,7% upisa. Samo za usporedbu, prosječan upis građana u svim dosadašnjim izdanjima obveznica u Hrvatskoj (korporativnih, državnih i municipalnih) iznosi 0,85%.

Grad Rijeka planira izdanje 2. tranše municipalnih obveznica u prvoj polovici 2007. godine, također u ukupnom iznosu od 60 milijuna kuna.

Uz izdanje gradskih obveznica, Grad će u bliskoj budućnosti i čitav niz drugih razvojnih projekata nastojati investirati putem svih raspoloživih oblika izvanproračunskog financiranja, od kojih posebno ističemo: privatno-javno partnerstvo, operativni *leasing* te korporativne komercijalne zapise i korporativne obveznice gradskih poduzeća na domaćem tržištu.

3.6. Smjernice službe proračunskog nadzora i unutarnje kontrole za 2007. godinu

Stupanjem na snagu novog Pravilnika o unutarnjoj reviziji proračunskih korisnika (NN br. 150/05) propisani su uvjeti koje treba ispunjavati unutarnji revizor, standardi i metodologija rada unutarnje revizije, zajednički kriteriji na temelju kojih proračunski korisnici uređuju unutarnju reviziju te koordiniranje rada unutarnje revizije proračunskih korisnika.

Uz navedeno, Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 15. lipnja 2005. Strategiju razvoja unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru (PIFC) s ciljem jačanja financijske kontrole u Republici Hrvatskoj.

Unutarnja revizija određena je kao jedan od elemenata sustava unutarnje financijske kontrole.

Vežano za treći uvjet, Uprava za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole pri Ministarstvu financija (u daljnjem tekstu Središnja harmonizacijska jedinica – SHJ) organizirala je izobrazbu unutarnjih revizora nakon koje se stječe stručno ovlaštenje.

Proces izobrazbe obuhvaća dvije razine, ukupno sedam modula, a izobrazba po jednome modulu traje pet radnih dana.

Prioriteti Službe proračunskog nadzora i unutarnje kontrole u 2007. godini:

- Djelatnici Službe bit će uključeni u proces izobrazbe s početkom u 2006. i nastavkom u 2007. godini, kako bi stekli stručno ovlaštenje za obavljanje poslova unutarnje revizije.
- Učinkovita provedba mjera proračunskog nadzora zakonitosti, ekonomičnosti, svrhovitosti i pravodobnosti korištenja proračunskih sredstava za namjene i na način propisan zakonima i drugim propisima.
- Kontrola ugovora, aneksa ugovora ili plaćanje narudžbenicom prema Zakonu o javnoj nabavi, Uredbi o nabavi robe, radova i usluga male vrijednosti i Naputku Gradonačelnika o nabavi roba, usluga i ustupanja radova.

- Informiranje Gradonačelnika o obavljenim poslovima Službe proračunskog nadzora i unutarnje kontrole, sa zaključkom i prijedlogom mjera, kao i o tekućoj problematici koja bi ugrozila izvršenje proračuna u planiranim veličinama ili bi bila u suprotnosti sa zakonskim propisima.

U 2007. godini osnovni zadatak bit će ustrojiti unutarnju reviziju u skladu s odredbama Pravilnika o unutarnjoj reviziji i s međunarodno prihvaćenim standardima te praksom i preporukama Europske unije.

SLIKA GRADA KROZ BROJEVE U 2005. godini

Redni broj	Naziv korisnika	Broj zaposlenih 31. 12. 2005.	Ukupna imovina korisnika 31. 12. 2005. (u kn)	Ukupni prihodi 31. 12. 2004. (u kn)	Ukupni prihodi 31. 12. 2005. (u kn)	Indeks (6/5)
1	2	3	4	5	6	7
1.	GRAD RIJEKA	398	3.784.132.052	590.137.512	594.530.654	100,74
2.	KOMUNALNA I TRGOVAČKA DRUŠTVA					
2.1.	KD Autotrolej	694	52.987.058	123.600.000	129.856.268	105,06
2.2.	KD Čistoća	353	74.374.336	62.100.000	62.564.914	100,75
2.3.	TD Energo	153	222.270.882	105.107.000	112.921.737	107,44
2.4.	KD Kozala	108	7.302.190	21.900.000	29.668.720	135,47
2.5.	KD Vodovod i kanalizacija	304	767.373.235	109.655.000	119.779.975	109,23
2.6.	TD Rijeka promet	109	16.616.093	40.900.000	38.090.242	93,13
	UKUPNO	1.721	1.140.923.794	463.262.000	492.881.857	106,39
3.	USTANOVE U KULTURI					
3.1.	Gradska knjižnica Rijeka	50	19.699.535	8.880.265	28.579.850	321,84
3.2.	Muzej Grada	8	3.122.228	2.554.266	5.676.502	222,24
3.3.	Muzej moderne i suvremene umjetnosti	13	7.452.911	4.089.818	11.542.742	282,23
3.4.	HNK Ivana pl. Zajca	292	15.978.044	43.096.542	59.074.878	137,08
3.5.	Gradsko kazalište lutaka	20	880.896	3.946.490	4.827.406	122,32
	UKUPNO	383	47.133.614	62.567.381	109.701.378	175,33
4.	USTANOVE ODGOJA I OBRAZOVANJA					
4.1.	Dječji vrtić Rijeka	477	9.873.598	58.526.179	68.400.254	116,87
4.2.	Dom mladih Rijeka	27	1.817.103	12.254.442	14.071.572	114,83
4.3.	Osnovne škole (decentralizirana funkcija)	1252	50.209.422	128.595.571	178.806.245	139,05
	UKUPNO	1.756	61.900.123	199.376.192	261.278.071	131,05
5.	Mjesni odbori (33)	0	78.011	386.614	409.472	105,91
6.	Psijhijatrijska bolnica LOPAČA	79	14.572.243	10.170.600	11.399.871	112,09
7.	Javna vatrogasna postrojba	139	15.665.111	27.759.994	43.425.244	156,43
8.	SVEUKUPNO	4.476	5.064.404.948	1.353.660.293	1.513.626.546	111,82

NAPOMENA: Navedena tablica ne predstavlja konsolidirano financijsko izvješće Grada, već samo pregled ukupnog broja zaposlenih, ukupne imovine i ukupnih prihoda navedenih subjekata

II. STRATEŠKI PRIORITETI

Smjernice Poglavarstva za 2007. godinu temelje se Smjericama Poglavarstva Grada Rijeke za mandatno razdoblje 2005.–2009. godine.

Strateški prioriteti Grada Rijeke za 2007. godinu jesu:

1. Raspetljavanje Riječkoga prometnog čvora

- **izgradnja kružnog raskrižja Parkovi u Osječkoj ulici**
 - završetak izgradnje kružnog raskrižja Parkovi u Osječkoj ulici
- **izgradnja nove gradske prometnice kroz Srdoče**
 - početak izgradnje dionice ceste 233 u naselju Srdoči (1. i 2. dionica)
 - nastavak postupka izvlaštenja
 - parcelacija nastavka prometnice – projektna i imovisko-pravna priprema spoja prema Hostima i Zametu
- **izgradnja novih 2.000 parkirnih mjesta u garažama Zapadna Žabica i Gomila te u bivšoj garaži Autotransa u Barčičevoj**
 - početak izgradnje podzemne garaže na lokaciji bivše garaže Autotransa u Barčičevoj ulici
 - izrada projektne dokumentacije garažnih građevina Zapadna Žabica (u sklopu autobusnog terminala) te Gomila (u sklopu projekta rekonstrukcije Staroga grada)
 - u suradnji s investitorom poslovno-hotelskog kompleksa, unutar kompleksa *Benčić* pokrenuti realizaciju planirane garažne građevine
- **nova parkirna mjesta u gusto naseljenim gradskim četvrtima**
 - priprema lokacije na širem području Bulevarda za izgradnju garažne građevine za potrebe dijela stambenog područja Sušaka
 - povećanje broja parkirnih mjesta u suradnji s mjesnim odborima
 - izrada planske dokumentacije radi pripreme lokacija novih parkirnih kapaciteta na području Srdoča i Bulevarda
- **povećanje ulaganja u održavanje postojećih gradskih prometnica**
 - Ceste:
 - započeti izgradnju ceste Ivana Pavla II. na Zagradu (2. faza)
 - dovršiti prvu fazu uređenja pristupa Pastoralnom centru na Škurinjama

- dovršiti izgradnju uređenja pristupa i javne površine prema DPU Škurinje u zoni pješačkog mosta
- izgraditi tunelske priključke na cestu D-404 u suradnji s Hrvatskim cestama
- izgraditi ceste 102, 105 i 106 na Zametu
- nastaviti pripremu i izgradnju pristupnih cesta do novih objekata na lokacijama koje je prodao Grad Rijeka (na temelju komunalnog doprinosa iz 2004. i 2005. godine)
- nastaviti s uvođenjem sustava automatskog upravljanja prometom – nastavak realizacije četvrte faze
 - Željeznice:
- rekonstrukcija Labinske ulice i željezničkog podvožnjaka RIO – temeljem dobivene načelne dozvole i u suradnji s Hrvatskim željeznicama, izrada glavnog projekta i inicijalni otkup zemljišta
- rekonstrukcija nasipa željezničke pruge na Školjiću izgradnjom željezničkog vijadukta – izrada projekta prve faze rekonstrukcije nasipa u dijelu postojećeg željezničkog nadvožnjaka
- projekt uvođenja brze gradske željeznice – u suradnji s HŽ-om započeti imovinsko-pravnu pripremu planiranih postaja
- **izgradnja novog autobusnog terminala na Zapadnoj Žabici**
 - donošenje DPU-a, dovršenje imovinsko-pravne pripreme, izrada projektne dokumentacije do dobivanja građevinske dozvole
- **priprema za izmještanje autobusne baze na Školjiću na novu lokaciju**
 - prihvaćenja UPU-a i studije utjecaja na okoliš te završetak idejnog projekta
- **projektiranje tzv. 3. koridora**
 - izrada projektne dokumentacije – idejni projekt dionice Školjić – Potok s pripadajućim čvorovima
- **inzistiranje na završetku izgradnje državnih cesta – Riječkoga prometnog čvora**
 - zagovaranje izgradnje državne ceste D-403 – podrška projektu *Rijeka Gateway* (u suradnji s partnerima na projektu: Lučkom upravom Rijeka, Lukom d.d. Rijeka i Svjetskom bankom)
 - zagovaranje nastavka izgradnje autoceste na dionici Rijeka – Žuta Lokva

- temeljem izrađenog idejnog rješenja, zagovaranje dogradnje čvora Orehovica kao lokalnoga prometnog čvora
- zagovaranje izgradnje južnog traka riječke zaobilaznice
- sudjelovanje u izgradnji dionice ceste od čvora Rujevice prema Viškovu – u sklopu izgradnje nove Centralne zone za gospodarenje otpadom
- aktivnosti Grada Rijeke u promociji Riječkoga prometnog pravca na međunarodnom planu
- **aktivno sudjelovanje u svim dijelovima projekta *Rijeka Gateway***
 - cestovna komponenta Projekta:
 - praćenje realizacije ceste Sv. Kuzam – Križišće
 - lučka komponenta Projekta:
 - aktivno sudjelovanje u timu za realizaciju novoga Zapadnoga lučkog terminala na Zagrebačkom pristaništu
 - praćenje i realizacije projekta rekonstrukcije Praškog pristaništa
 - aktivno sudjelovanje u timu za realizaciju novoga Zapadnoga lučkog terminala na Zagrebačkom pristaništu

2. Nastavak razvoja komunalne infrastrukture

- **nastavak plinifikacije i prelazak na zemni plin**
 - spajanje kompletne gradske mreže na zemni plin
 - izgradnja nove plinske mreže Donja Drenova
 - širenje mreže potrošača izvan područja Grada Rijeke
 - rekonstrukcija mjernoredukcijske stanice R-3 te izgradnja odoracijske stanice Marčelji u funkciji preuzimanja zemnog plina
- **dogradnja kanalizacijskog sustava u rubnim područjima grada**
 - nastavak projektiranja i izgradnje kanalizacijske mreže Grada Rijeke na područjima na kojima nema zatvorenog sustava odvodnje (Zamet, Drenova)
 - izrada smjernica za projektiranje i izvođenje oborinske kanalizacije na području Grada Rijeke
- **završetak sanacije starog odlagališta otpada Viševac**
 - nastavak radova na sanaciji odlagališta – prekrivanje travom 2/3 površine odlagališta

- **izgradnja nove centralne zone za gospodarenje otpadom**
 - sudjelovanje u izgradnji I faze zone za gospodarenje otpadom
 - sudjelovanje u izgradnji nove pristupne ceste za centralnu zonu za gospodarenje otpadom
- **fazna izgradnja kanalizacijskog sustava Grobinštine radi zaštite izvorišta pitke vode**
 - dovršiti izgradnju prve faze kanalizacije Grobnik (Orehovica – Svilno – Buzdohanj) – dio projekta Jadran u suradnji s Hrvatskim vodama
 - započeti izgradnju druge i treće faze kanalizacije Grobnik (kolektor Orehovica – Rijeka i Orehovica – Pašac sa sekundarnom mrežom) u sklopu projekta Jadran u suradnji s Hrvatskim vodama
- **izgradnja vodoopskrbnog sustava Urinj – otok Krk**
 - dovršetak gradnje cjevovoda kopno – Krk za vodoopskrbu otoka Krka
- **unapređenje i dogradnja vodoopskrbnog sustava riječkog područja**
 - nastaviti izgradnju vodovodnih ogranaka prema prioritetima iz Programa vode 3, uz izradu projektne dokumentacije na području Grada Rijeke i okolnih općina i gradova osnivača komunalnog društva
 - nastaviti izgradnju cjevovoda od izvora Rječine do Zoretića
 - nastaviti vodoistražne radove Rječine, Dobrice i Grobničkog polja
 - završiti izgradnju tlačnog cjevovoda CS-TS Kozala – VS Streljana
 - nastaviti izgradnju vodovoda i vodospreme Kantrida u funkciji novog kompleksa bazena i okolnih naselja
 - započeti izgradnju vodoopskrbe Centralne zone za gospodarenje otpadom na Marišćini
 - izrada projektne dokumentacije za vodoopskrbu Platka u suradnji s PGŽ-om i općinom Čavle
- **aktivnosti na gradskim grobljima**
 - stavljanje u funkciju centralnog objekta na gradskom groblju Drenova
 - završetak uređenja ulaza u groblje Kozala
 - nastavak izgradnje općih polja na centralnome gradskom groblju Drenova

3. Revitalizacija starih industrijskih prostora – razvoj novog poduzetništva

- **izgradnja poduzetničke infrastrukture za dizajn i nove tehnologije u Torpedu**
 - završetak izgradnje vodoopskrbe i odvodnje na lokaciji Torpedo
 - u suradnji s Regionalnom razvojnom agencijom Porin poticanje poduzetničkih inicijativa u sklopu projekata:
 - Autohtonika (poticanje proizvodnje i prodaje autohtonih eko-proizvoda)
 - Regina (certificiranje eko-proizvoda)
 - Vistoria (zaštita i korištenje povijesnog krajolika)
 - nastup na sajamskim priredbama u zemlji i inozemstvu – priprema promotivnih materijala i organizacija
 - poticanje izgradnje veletržnice ribom i ribarske lučice u Torpedu
 - sudjelovanje u upravljanju veletržnicom ribom
 - poticanje razvoja sektora ribarstva putem provođenja projekta Connect
 - pokretanje Garancijske agencije u funkciji razvoja poduzetništva
 - omogućavanje povoljnijeg načina financiranja poduzetnika
 - osmišljavanje poticajnih mjera za poduzetnike u funkciji razvoja urbanog turizma
 - suradnja na projektu razvoja novoga logističkog terminala na području Miklavlje (općina Matulji) – mogućnost osnivanja novoga proizvodnog inkubatora
 - podupirat će se dopunsko osposobljavanje mladih stručnih kadrova znanjima i vještinama temeljenim na potrebama koje iskažu poslodavci, uz stručnu podršku visokoškolskih ustanova
- **stvaranje uvjeta za potpunu revitalizaciju područja ex *Torpedo***
 - dovršetak izrade DPU-a *Torpeda* – planska priprema uvjeta za višenamjenski prostor/kompleks uz more, koji uključuje i nov sajamski prostor
 - pregovori s potencijalnim investitorima s ciljem razvoja novoga višenamjenskog poslovnog kompleksa

- uređenje rubnih područja – dovršetak projektne dokumentacije i praćenje realizacije projekta Zapadnoga trgovačkog centra u Zvonimirovoj ulici, a u skladu s već utvrđenim ugovornim obvezama stranog investitora
- lansirna rampa u *Torpedu*
 - izrada dinamike obnove
 - utvrđivanje namjene
 - definiranje modela upravljanja
- **revitalizacija i rekonstrukcija kompleksa *Benčić***
 - realizacija poslovno-trgovačko-hotelskog kompleksa s podzemnom garažom (prva faza projekta) – izrada projektne dokumentacije
 - koordinacija realizacije Muzeja moderne i suvremene umjetnosti s realizacijom poslovno-trgovačko-hotelskog kompleksa.
- **stvaranje uvjeta za potpunu revitalizaciju područja *Hartera***
 - Izrada DPU-a u funkciji razvoja gospodarskih subjekata i novih investitora
 - razvoj projekta Centra za mlade *Hartera*
 - definirati način upravljanja
 - izabrati nositelje projekata

4. Unapređenje zdravstva i socijalne skrbi

- **izgradnja komunalne i prometne infrastrukture za novu Sveučilišnu bolnicu na Trsatu**
 - imovinsko-pravna priprema u svrhu realizacije gradskih prometnica (u skladu s Detaljnim planom uređenja)
 - izrada glavnog projekta rekonstrukcije Dukićeve ulice s raskrižjem Dukićeva – Strižićeva s pripadajućom komunalnom infrastrukturom (u skladu s Detaljnim planom uređenja)
 - aktivno praćenje izrade idejnog rješenja nove Sveučilišne bolnice
- **socijalna zaštita građana**
 - zadržavanje postignute razine socijalne zaštite građana putem Socijalnog programa, tj. putem postojećih i dodatnih kriterija za različite oblike pomoći
 - prilagodba Socijalnog programa Grada Rijeke aktualnim potrebama građana, utvrđenih postupkom evaluacije postojećega Socijalnog programa

- **palijativna skrb**
 - iznalaženje lokacije i utvrđivanje modela upravljanja i financiranja stacionarnim oblikom palijativne skrbi – hospicij
 - iznalaženje potencijalnih partnera za unapređenje palijativne skrbi terenskog tipa (timovi za pružanje palijativne skrbi u domovima korisnika)
- **unapređenje kvalitete života osoba starije životne dobi**
 - izrada strategije za unapređenje kvalitete života osoba starije životne dobi na osnovi utvrđenih pokazatelja (publikacija 50+)
 - Dom za umirovljenike – poticanje javno-privatnog partnerstva za organiziranje i provedbu institucionalne dnevne i privremene skrbi
 - širenje mreže klubova umirovljenika u dijelovima grada u kojima još nisu organizirani (Drenova i Kantrida)
- **izgradnja bazena na Školjću kao rehabilitacijskog centra za osobe s invaliditetom**
 - izrada glavnog projekta
 - izbor modela financiranja
- **unapređenje zdravlja i prevencija bolesti**
 - poticanje programa, projekata i akcija s ciljem unapređenja zdravlja i smanjenja učestalosti pojave bolesti u čijem nastanku i tijeku bitnu ulogu imaju različita za zdravlje rizična ponašanja!
 - **Psihijatrijska bolnica Lopača** – ugovaranje sustava financiranja s HZZO-om i rekonstrukcija kotlovnice (prelazak na novi energent-plin)
 - osnivanje **Centra za rehabilitaciju djece s posebnim potrebama** – socijalna ustanova u okviru koje se provodi osnovnoškolski odgoj i obrazovanje (djeca i mladi od 7. do 21. godine)
- **populacijska politika Grada Rijeke**
 - sustavno **pratiti trendove** prirodnog (natalitet/mortalitet) i mehaničkog (emigracija/imigracija) kretanja ili migracije stanovništva na području grada
 - ispitati mogućnosti uvođenja dodatnih posrednih mjera i akcija **populacijske politike** (sustav posrednih mjera i akcija) koje bi stimulirale porast stanovništva u gradu povećanjem nataliteta i eventualno migracijom (npr. uvjeti obrazovanja, izgradnja sveučilišnog Kampusa, stambeni uvjeti, zaposlenost, krediti, porezi, dobra obiteljska politika i sl.)

➤ **nastavak provedbe mjera populacijske politike:**

- gradnja stanova po modelu POS-a (Grad ustupa zemljište i komunalnu infrastrukturu)
- ustupanje gradskog zemljišta riječkom Sveučilištu za gradnju stanova za mlade znanstvenike (stvaranje uvjeta za gradnju jeftinijih stanova)
- zalaganje za dovoljno vrtića i škola koje rade u jednoj ili najviše dvije smjene
- izgradnja novog vrtića na Srdočima
- zadržavanje postojeće cijene vrtića za roditelje
- zadržavanje obuhvata djece čiji je boravak u jaslicama i vrtićima subvencioniran temeljem Socijalnog programa (1/3 upisane djece)
- temeljem odredbi Socijalnog programa zadržati postojeće mjere:
 - pomoć Grada Rijeke u iznosu od 1.000 kuna za opremu novorođenčeta
 - besplatna hrana u savjetovalištu Doma zdravlja
 - besplatne jasllice ili vrtić
 - produženi boravak
 - besplatan gradski prijevoz
 - dobivanje poklon-bona za prvašiče u iznosu od 200 kuna
 - besplatne školske knjige
- **podržavanje programa usmjerenih na prevenciju ovisnosti**
 - aktivno sudjelovanje u prevenciji ovisnosti i poticanje programa koji se bave tom problematikom, s posebnim naglaskom na prevenciju zloporabe droga
- **izgradnja azila za napuštene životinje**
 - sufinanciranje izrade projektne dokumentacije s PGŽ-om

5. Novi stanovi za građane Rijeke

- **izgradnja stanova iz programa poticane stanogradnje na Rujevici**
 - izgradnja 126 stanova po modelu POS-a na lokaciji Rujevica (prva faza)
 - izgradnja komunalne infrastrukture (prva faza)
 - priprema izgradnje 80 stanova i komunalne infrastrukture lokaciji Rujevica (druga faza)

- **izgradnja 300 stanova na Škurinjskom Plasu**
 - nastavak imovinsko-pravne pripreme
 - provedba natječaja za arhitektonsko rješenje građevina
 - usklađivanje izrade projektne dokumentacije
 - osnovna projektna priprema za izgradnju prometne i komunalne infrastrukture

6. Ulaganje u znanje mladih

- **aktivno sudjelovanje u izgradnji Sveučilišnog kampusa na Trsatu**
 - imovinsko-pravna i tehnička priprema u svrhu realizacije urbanističkog uređenja i prometnih građevina temeljem DPU-a
 - dovršetak projektne pripreme i priprema za izgradnju komunalne infrastrukture (u skladu s terminskim planom izgradnje Kampusu)
- **daljnji razvoj sustava stipendiranja**
 - stipendiranje 150 stipendista (30% srednjoškolaca i 70% studenata)
 - uključivanje darovitih stipendista u projekte Grada Rijeke
 - organiziranje susreta stipendista Grada Rijeke s poduzetničkim sektorom
 - izdavanje knjige *15 godina stipendiranja učenika i studenata u Gradu Rijeci*
 - potpore stipendistima pri organiziranju izložaba i koncerata, tiskanja knjiga, sudjelovanja u znanstvenim istraživanjima i dr.
- **ulaganja u predškolski odgoj i naobrazbu**
 - ulaganja u vrtičke objekte
 - izgradnja novog vrtića na Srdočima
 - imovinsko-pravna priprema
 - izrada idejnog rješenja vrtića
 - izmjena DPU-a
 - dogradnja Podcentra predškolskog odgoja Drenova
 - ispitivanje mogućnosti dogradnje
 - izrada projektne dokumentacije
 - zamjena vanjske stolarije u PPO Bulevard i PPO Belveder
 - nastavak opremanja prema prioritetima Dječjeg vrtića Rijeka (dječji namještaj, oprema za kuhinje radi uvođenja HACCAP-a, klima-uređaji i dr.)
 - održavanje okoliša vrtićkih objekata u suradnji s Odjelom gradske uprave za komunalni sustav

- programi u vrtićima
- organiziranje smjenskog rada u vrtićima u kojima za to postoji zanimanje roditelja
- uključivanje djece s posebnim potrebama u redovite odgojne skupine djece (u PPO Vežica, PPO Drenova, PPO Delfin i PPO Podmurvice)
- uvođenje novih programa u gradskom vrtiću prema iskazanom interesu roditelja
 - privatna inicijativa
- podrška privatnoj inicijativi otvaranja novih vrtića
- sufinanciranje sve djece s prebivalištem na području grada u vrtićima drugih osnivača
- **ulaganja u osnovno školstvo i u objekte gradskih ustanova**
 - sportska dvorana OŠ *Turnić*
 - imovinsko-pravna priprema
 - izrada projektne dokumentacije
 - pročelje OŠ *Dolac*
 - nastavak sanacije pročelja – druga faza
 - dogradnja OŠ *Srdoči* i OŠ-SE *San Nicolo* radi prijelaza u jednu smjenu (izrada idejnog rješenja)
 - dogradnja OŠ *Vežica* radi ostvarivanja osnovnoškolskog programa baleta
 - ispitivanje mogućnosti dogradnje
 - izrada projektne dokumentacije
 - sanacija krova (starog dijela objekta) OŠ-SE *Gelsi* i OŠ *Srdoči*
 - uklanjanje arhitektonskih barijera u OŠ *Kantrida* i OŠ-SE *Dolac* (prva faza)
 - zamjena vanjske stolarije u OŠ *Turnić*, OŠ *Brajda*, OŠ *Pećine*, OŠ *Podmurvice*, OŠ *Zamet*, OŠ *Škurinje*, OŠ *Trsat*, OŠ *Vežica* i OŠ-SE *Gelsi*
 - nastavak suradnje na uređenju sportskih dvorana (OŠ *Zamet*, OŠ *Vladimir Gortan*, OŠ *Vežica*, OŠ *Srdoči*) i svih igrališta s Odjelom gradske uprave za sport i tehničku kulturu i Odjelom gradske uprave za komunalni sustav
 - održavanje okoliša školskih objekata u suradnji s Odjelom gradske uprave za komunalni sustav
 - nastavak opremanja osnovnih škola (radi uvođenja HNOS-a, HACCAP-a i dr.)
 - nabavka jednog kombi-vozila za prijevoz učenika s posebnim potrebama

- sustavno praćenje odgoja i obrazovanja djece s posebnim potrebama, utvrđivanje stanja i prijedlog mjera poboljšanja u suradnji s Odjelom za zdravstvo i socijalnu skrb (integracija djece u redovite razrede osnovne škole i dr.)
- izrada projektne dokumentacije za novu modelarnicu za tehničke aktivnosti u objektu Doma mladih u Rijeci, zamjena unutarnje stolarije i podova na drugom katu dvorca *Stara Sušica* te nastavak opremanja (oprema za kuhinju radi uvođenja HACCAP-a)
- **financiranje projekata koji potiču kreativnost djece i mladeži**
 - sufinanciranje programa odgoja i obrazovanja iznad državnoga pedagoškog standarda (uz promjenu kriterija): Program produženog boravka (25 osnovnih škola), Projekt informatike od 1. do 4. razreda (23 osnovne škole), Programi: euritmija i obrada drva (1 osnovna škola)
 - sufinanciranje programa za darovite učenike osnovnih škola: kreativne radionice (29 osnovnih škola), E-matematička učionica, Likovni istraživački atelijer, Novigradsko proljeće (19 osnovnih škola), Kvarnerić (17 osnovnih škola), Šah u škole (14 osnovnih škola), Debata (8 osnovnih škola) i dr.
 - podrška provođenju Hrvatskoga nacionalnog obrazovnog standarda u osnovnim školama
 - nastavak sufinanciranja projekata: Kvalitetna škola (6 osnovnih škola), Samovrednovanje u funkciji unapređivanja kvalitete odgoja i obrazovanja (3 osnovne škole), Edukacijom do zdravlja (19 osnovnih škola), Pravo u svakodnevici (16 osnovnih škola), Mali uče velike, Medijacijom u školi protiv nasilja u društvu (19 osnovnih škola), Lijepa škola (1 osnovna škola), Uspješna škola (2 osnovne škole), Za sigurno i poticajno okruženje u školama – Stop nasilju među djecom (3 osnovne škole), Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje (22 osnovne škole), Korak po korak (23 osnovne škole), Škola u prirodi *Parka prirode Učka*, Školsko zadrugarstvo (1 škola), Eko-škola (3 osnovne škole)
 - uvođenje novih programa: Prevencije ovisnosti *Trening životnih vještina* (10 osnovnih škola), *Prvašić u kući* – Škola odgovornog roditeljstva (3 osnovne škole), Seminar dramskog odgoja *Drama(tika)*
 - uvođenje novog Projekta – Slovenski jezik za učenike osnovnih škola (u OŠ *Pećine*)

- sudjelovanje i podrška organizaciji tri međunarodne znanstvene konferencije u području odgoja i obrazovanja
- suradnja sa Zavodom za informatičku djelatnost na izradi portala za djecu i mlade
- vrednovanje i poticanje programa tehničke kulture u izvannastavnim aktivnostima s djecom i mladeži osnovnih i srednjih škola te u visokim učilištima i udrugama
- sufinanciranje specijalizirane radionice za mlade tehničare Grada Rijeke
- sufinanciranje programa u tehničkoj kulturi darovitih osoba i osoba s posebnim potrebama
- sufinanciranje nabave opreme i pomagala kojima će se omogućiti kvalitetnija i brža provedba stručnih programa udruga tehničke kulture
 - **uvođenje novih programa u Domu mladih:**
- Napredni fizičari, Mladi inovatori, Djevojački pjevački zbor, Teorija glazbe – solfeggio i Razigrano ljetno u Domu mladih

7. Stvaranje uvjeta za novu kulturnu scenu Rijeke

- **izgradnja nove zgrade Muzeja moderne i suvremene umjetnosti**
 - dovršetak izrade izvedbenog projekta i početak izgradnje
 - projektna priprema za izgradnju komunalne infrastrukture
 - odabir modela financiranja
 - koordinacija s izgradnjom podzemne garaže i trga
- **izgradnja Gradske knjižnice**
 - izrada projektne dokumentacije temeljem provedenog natječaja
 - izrada izmjene DPU-a Stari grad
 - praćenje ugovornih obveza s ciljem realizacije cjelovitog programa
 - odabir modela financiranja
- **Centar za mlade *Hartera* – potpora programima alternativne kulture**
 - javna rasprava o namjeni i načinu korištenja prostora za sadržaje kulture
 - provedba postupka izrade projektne dokumentacije za dobivanja lokacijske dozvole
 - uspostava novih partnerskih odnosa u novim prostorima namijenjenima kulturi

- **zaštita i očuvanje nepokretnih kulturnih dobara u vlasništvu Grada Rijeke**
 - **određivanje namjene i budućih sadržaja za prostore gradskih spomenika kulture u kojima se provode programi obnove i zaštite** (Upravna zgrada šećerane iz 18. stoljeća, Filodrammatica, Dominikanski samostan)
 - **Upravna zgrada bivše šećerane iz 18. stoljeća**
 - početak restauratorskih radova na zidnim oslikama
 - početak izrade projektne dokumentacije za obnovu zgrade
 - **Filodrammatica**
 - završetak izvedbenog projekta
 - početak obnove zgrade
 - **Dominikanski samostan**
 - završetak dodatnih restauratorskih i konzervatorskih istraživanja
 - izrada idejnog projekta obnove
 - **Gradina Trsat**
 - potpora Turističkoj zajednici grada Rijeke u uređenju suvenirnice
 - provedba cjelovitog arhitektonskog snimanja objekta
 - **Mauzolej Gorup na groblju Kozala**
 - Završetak obnove i rekonstrukcije mauzoleja
- **provedba programa uređenja pročelja i krovšta u zaštićenoj urbanističkoj cjelini Grada Rijeke**
 - objava natječaja
 - stvaranje lista prioriteta
 - sufinanciranje uređenja prema listi prioriteta
- **programske aktivnosti u kulturi**
 - izrada prijedloga Strategije razvoja kulture Grada Rijeke
 - poticanje izvrsnosti produkcije i izvedbe programa u svim djelatnostima
 - poticanje programa međugradske i međunarodne suradnje i razmjene
 - poticanje uključivanja ustanova i udruga u kulturi u sustav EU fondova i u programe međusektorskog partnerstva
 - definiranje programskih sadržaja za mlade u prostoru *Hartera* – Marganovo
 - potpora riječkoj neovisnoj plesnoj sceni i nalaženje odgovarajućeg prostora za rad

- poticanje kvalitetne programske orijentacije ustanova u kulturi i vlasništvu Grada Rijeke (HNK Ivana pl. Zajca, Gradskoga kazališta lutaka, Muzeja moderne i suvremene umjetnosti, Muzeja grada Rijeke i Gradske knjižnice Rijeka)

8. Grad u kojem uživaju Riječani i gosti

- **nastavak rekonstrukcije Staroga grada i širega gradskog središta**
 - dovršetak izrade i donošenje Izmjene i dopune Detaljnog plana uređenja Staroga grada
 - izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju područja Gomile
 - aktivno sudjelovanje u realizaciji projekta uređenja novoga riječkog *waterfronta*, s posebnim naglaskom na koordinaciju izrade planske dokumentacije područja sjeverne i južne Delte te provedbu arhitektonskog natječaja građevina prve faze izgradnje južne Delte
 - provedba javnog natječaja za urbanističko rješenje područja sekundarnog gradskog središta Rujevica
- **uređenje Staroga grada i širega gradskog središta**
 - uređenje trgova i ulica za koje su dobivene građevne dozvole (Trg Sv. Barbare i Medulićeva ulica)
 - dovršenje izrade projektne dokumentacije za uređenje Pavlinskog trga i dijela Ulice Janeza Trdine, Koblerova trga i Trga Grivice te Šporerove ulice
 - provedba arheološkog istraživanja Trga pul vele crikve (antički mozaici)
 - izrada projektne dokumentacije uređenja Trga pul vele crikve i Klobučarićeva trga
 - pokretanje izrade projektne dokumentacije pješačkih površina širega gradskog središta
 - izvedbeni projekt i izvedba uređenja "pasarele" (šetnica) u Mrtvom kanalu
- **aktivno sudjelovanje u svim dijelovima projekta *Rijeka Gateway***
 - aktivno sudjelovanje u izboru potencijalnih investitora za područje Delte i Porto Barossa
 - praćenje izgradnje novoga pomorskog putničkog terminala
 - inicirati izuzimanje kompleksa starih lučkih skladišta (tzv. Metropolis) iz lučkog područja i utvrđivanje namjene

- **uređenje Arheološkog parka u Starom gradu**
 - provedba arheoloških istraživanja
 - izrada konzervatorskog elaborata za zaštitu područja rimskog logora (principij alpske klauzure)
 - projekt uređenja parka
- **pokretanje projekta uređenja područja Preluka-Panorama**
 - utvrditi model realizacije turističkog-kongresnoga višenamjenskog kompleksa
 - pristupiti dovršetku imovinsko-pravnih odnosa, kao i pripremi raspisa javnog urbanističko-arhitektonskog natječaja za uređenje područja
- **obnavljanje zelenih površina u gradu**
 - nastavak rekonstrukcije Kazališnog parka uređenjem obodnih pješačkih površina
 - izrada projektne dokumentacije obnove postojećih parkovnih površina u gradu
 - izrada projekta za uređenje novog parka u Ulici Pomerio
- **otvaranje Zametske pećine**
 - nastavak postupka za prenošenje ovlasti s Primorsko-goranske županije na Grad Rijeku za osnivanje ustanove ENEO u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode
 - izrada projektne dokumentacije ulazne građevine u Zametsku pećinu u svrhu njezina javnog otvaranja
- **provedba programa uređenja pročelja i krovništva u zaštićenoj urbanističkoj cjelini Grada Rijeke**
 - raspis javnoga natječaja
 - stvaranje liste prioriteta
 - sufinanciranje uređenja
- **uređenje pročelja Srednje talijanske škole Rijeke**
 - nastavak uređenja
- **osnivanje arhiva audiovizualne građe s riječkom tematikom**
 - u Državnom arhivu u Rijeci razvijanje modela zaštite i čuvanja filmske baštine s riječkom tematikom
- **nova turistička gradska autobusna linija (turistički autobus)**
 - puštanje u promet nove autobusne gradske turističke linije

- **Akcijski plan urbanog turizma**
 - izrada i usvajanje Akcijskog plana
 - provedba mjera iz Akcijskog plana
 - pokretanje Kongresnog ureda (u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Rijeke)
- **daljnja promidžba Grada Rijeke kao kulturnog središta i odredišta gradskog turizma, potporom i organizacijom velikih gradskih manifestacija u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Rijeke:**
 - Međunarodni riječki karneval
 - Fiumanka
 - Međunarodni festival malih scena
 - Riječke ljetne noći
 - Melodije Istre i Kvarnera
 - Ljeto na Gradini
 - Festival komorne glazbe
 - Jazz time
 - FONA
 - Zajčevi dani
 - Biennale mladih umjetnika Europe i Mediterana
 - Međunarodna lutkarska revija.

9. Razvoj sporta i rekreacije

- **dovršetak izgradnje bazena na Kantridi**
 - nastavak radova na izgradnji objekata i pripadne infrastrukture
 - nastavak radova na pristupnoj cesti i odvodnji oborinskih voda
 - završetak izgradnje garaže
- **izgradnja sportske dvorane na Zametu**
 - dovršetak imovinsko-pravne pripreme
 - dovršetak izrade projektne dokumentacije
 - početak izgradnje
- **izgradnja gradskog stadiona i centralne sportske dvorane na Rujevici**
 - analiza imovinsko-pravnih odnosa i pokretanje njihova rješavanja radi poticanja realizacije projekta stadiona i centralne sportske dvorane.

- **nastavak uređenja školskih sportskih terena**
 - provedba zajedničkog projekta Odjela gradske uprave za sport i tehničku kulturu i Odjela gradske uprave za odgoj i školstvo:
 - korištenje školskih dvorana i školskih igrališta
 - sufinanciranja održavanja
 - korištenja školskih dvorana od strane sportskih klubova (provedba programa javnih potreba u sportu Grada Rijeke)
 - primjena programa sustavnog financiranja i uređenja
- **stvaranje preduvjeta za izgradnju novih objekata sporta i tehničke kulture putem primjene modela javno-privatnog partnerstva**
 - Atletska dvorana
 - Dvorana Srdoči
 - pomoćna dvorana uz Dvoranu mladosti
 - Dvorana Draga
 - dvorana uz OŠ *Turnić*
 - Dvorana za streličare
 - Astronomski centar Rijeka
- **osnivanje cjelogodišnje sportske lige**
 - značajnijim sufinanciranjem školskih sportskih društava (klubova) te studentskih sportskih udruga na visokim učilištima omogućiti aktivnosti tijekom cijele godine
- **organizacija značajnih sportskih manifestacija**
 - aktivnosti na kandidaturi Grada Rijeke za XVII. mediteranske igre 2013. godine (u suradnji s gradovima i općinama sudionicima kandidature)
 - ATP *Tour Challenger Series* "Rijeka Open" (u suradnji s TK *Kvarner*)
 - Studentsko europsko prvenstvo u odbojci (u suradnji s Riječkim sportskim sveučilišnim savezom)
- **očuvanje dostignute razine te poticanje unapređenja programa sportskih udruga i sportskih objekata**
 - Sportske udruge
 - sufinanciranje redovnih aktivnosti sportskih udruga u mlađim dobnim skupinama te masovnosti u sustavu natjecanja
 - praćenje vrhunskih sportskih rezultata preko poticajnih programa

- potpora nastupima riječkih sportaša na velikim natjecanjima
- podržavanje bavljenjem sportom osoba s posebnim potrebama
- podržavanje provedbe programa rekreacije građana
- sufinanciranje programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja sportskih kadrova
- aktivnosti na projektu Sportske ambulante
 - Sportski objekti
- održavanje i poboljšavanje funkcionalnosti, opremljenosti i sigurnosti sportskih objekata
- **Sufinanciranje tradicionalnih sportskih priredaba u Gradu Rijeci**
 - Međunarodni atletske juniorski miting; Jedriličarska regata *Fiumanka*; Međunarodni omladinski nogometni turnir *Kvarnerska rivijera*; Međunarodni plivački miting; Međunarodni šahovski turnir *Cvijet Mediterana*; Sportske priredbe u sklopu proslave sv. Vida; Memorijalni boksački turnir *Franko Blagonić*; Memorijalni vaterpolo turnir *Ivica Jobo Curtini*
- **uređenje riječkih plaža s naglaskom na obalni pojas Kantrida – Preluka**
 - izgradnja plažnog pojasa uz kompleks bazena na Kantridi, na potezu Brodogradilište Kantrida – uvala Mala dražica
 - izrada idejnog rješenja plažnog pojasa od Dječje bolnice do Preluke
 - izrada urbanističkog plana uređenja obalnog pojasa
 - izrada studije utjecaja na okoliš (ovisno o karakteru projektiranih zahvata)
 - poticanje uređenja lokacije starog brodogradilišta na Kantridi (u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom)

10. Povećanje efikasnosti gradske uprave i svih ustanova i trgovačkih društava u vlasništvu Grada

- **inzistiranje na jačanju lokalne samouprave**

Dobivanjem statusa velikoga grada 2005. godine, Grad Rijeka dobio je i nove ovlasti kao što su izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju te provedbu dokumenata prostornog uređenja; održavanje javnih cesta; promet na svom području, što podrazumijeva reorganizaciju pojedinih odjela gradske uprave.

Nakon što Sabor Republike Hrvatske usvoji odgovarajuće izmjene u tekstu sada važećih zakona u kojima su navedeni poslovi povjereni državnoj upravi, provest će se dugo očekivani postupak prijenosa poslova s države na gradsku upravu.

Neposredni izbor gradonačelnika te izmjene Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, uvelike će utjecati na promjene u segmentu javne uprave pa će se u gradskoj upravi aktivno pripremati novi modeli i oblici djelovanja i u ustanovama i u trgovačkim društvima kojih je osnivač Grad Rijeka.

- priprema za preuzimanje poslova izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola
- objedinjeno upravljanje svim prometnicama na području Grada Rijeke
- osnivanje gradske (komunalne) policije
- zbog nedovoljnih sredstava iz državnog proračuna za decentraliziranu funkciju vatrogastva, Javnoj vatrogasnoj postrojbi osigurati dodatna proračunska sredstva radi zadržavanja nužnog standarda represivne zaštite od požara
- nabava hidraulične platforme, opremanje vatrogasnog tornja i servisa te povezivanje objekata s povećanom opasnošću od nastanka požara u teritorijalni vatrodojavni sustav
- analiza mogućnosti obavljanja komunalne djelatnosti održavanja zelenih površina unutar jednog od postojećih komunalnih društava
- **izrada i provedba strateških dokumenata**
 - sudjelovanje u izradi Regionalnog operativnog programa PGŽ-a
 - uvođenje sustava za upravljanje imovinom Grada (u suradnji s USAID/Urban Institutom)
 - aktivnosti na izradi marketinške strategije Grada kao *branda*
 - upravljanje ljudskim resursima – provođenje aktivnosti
- **poticanje razvoja civilnog društva**
 - poticanje daljnjeg razvoja mjesne samouprave zajedničkim aktivnostima i suradnjom odjela gradske uprave, udruga i gospodarstva
 - pojačano informiranje građana o aktivnostima i radu mjesnih odbora
 - daljnje promicanje sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima na osnovama partnerskog i suodgovornog odnosa Grada i građana
 - poticanje aktivnosti vijeća mjesnih odbora preko projekta *Dan mjesnog odbora*

- daljnje poticanje neposrednog sudjelovanja mjesnih odbora, grupa građana i udruga u rješavanju manjih komunalnih problema preko *Riječkog programa lokalnog partnerstva*
- daljnja primjena Povelje o suradnji Grada Rijeke i neprofitnog-nevladinog sektora
- **daljnja promocija Grada Rijeke**
 - osiguranje daljnjeg aktivnoga sudjelovanja Grada Rijeke u međunarodnim udruženjima čiji je Rijeka član:
 - Europska mreža zdravih gradova
 - Europska udruga karnevalskih gradova
 - Međunarodno udruženje gradova i luka (IACP)
 - Međunarodno udruženje GISIG
 - Međunarodno udruženje *Gradovi na vodi*
 - Međunarodno udruženje EUROCITIES – TELECITIES
 - *Mayor Cities of Europe* – MCE (Udruga velikih gradova)
 - Udruženje *Forum jadransko-jonskih gradova*
 - Udruženje europskih gradova i regija za kulturu *Les Rencontres*
 - Povelja o zaštiti ljudskih prava u gradovima (Charter for protection of human rights in the City)
 - promocija gradskih projekata na sajamskim priredbama u zemlji i inozemstvu
- **komuniciranje s javnošću**
 - edukacija o važnosti komuniciranja s javnošću putem službe za odnose s javnošću
 - promocija korištenja web-portala Grada Rijeke
 - Informativni centar Grada Rijeke
 - intenziviranje aktivnosti u kontekstu stvaranja prepoznatljivog mjesta komunikacije gradske uprave s građanima i medijima
 - informiranje građana i medija o aktivnostima i projektima gradske uprave, TD u vlasništvu grada, gradskih institucija te udruga i pojedinaca u gradu

- **nastavak procesa usuglašavanja rada gradske uprave sa standardima Europske unije**
 - kontinuirana edukacija i profesionalno usavršavanje s naglaskom na sljedeća područja: europske integracije, strani jezik (engleski) i informatika (ECDL – European Computer Driving Licence)
 - omogućavanje stručnog usavršavanja imenovanih i izabranih dužnosnika Grada Rijeke i zaposlenika gradske uprave u suradnji s Akademijom lokalne demokracije radi unapređenja profesionalnosti
- **izrada nove geodetske izmjere i usklađivanje s katastrom i gruntovnicom za područje Grada Rijeke**
 - S Državnom geodetskom upravom sudjelovati u izradi nove izmjene i usklađivanju katastra i gruntovnice za područje katastarskih općina Stari grad i Sušak
- **provedba koncepta Rijeka – inteligentni grad (horizontalno i vertikalno povezivanje svih institucija u funkciji kvalitetnijih usluga korisnicima)**
 - zagovaranje suradnje s tijelima državne uprave na ostvarenju koncepta **Rijeka – inteligentni grad**
 - nastavak razmjene iskustava i sudjelovanja u zajedničkim projektima putem udruga europskih gradova (EUROCITIES – TELECITIES, Mayor Cities of Europe i GISIG)
 - suorganizacija Sajma visokih tehnologija i inovatorstva u Rijeci kao doprinos povezivanju inovatorstva, znanosti i poduzetništva
 - **povećanje efikasnosti rada gradske uprave – usluga građanima putem sljedećih aktivnosti:**
 - primjena cjelovitog sustava za upravljanje dokumentima radi pružanja usluga građanima elektroničkim putem
 - primjena jedinstvenog modela podataka i preprogramiranja postojećih aplikacija na novoj tehnološkoj osnovi
 - povezivanje svih subjekata u sustavu grada u jedinstvenu širokopojasnu (optičku) komunikacijsku mrežu radi pružanja objedinjenih telekomunikacijskih usluga (podaci, slika, glas)
 - projekt uvođenja "pametne" gradske kartice (tzv. smart-kartica)

- početak realizacije Kontakt-centra Grada Rijeke za potrebe učinkovitijeg pružanja usluga građanima
 - uvođenje informatičke podrške za praćenje provedbe aktivnosti radi efikasnijeg vođenja kapitalnih projekata Grada
 - izvedba prve faze Integralnog katastra vodova (katastar vodova koji objedinjuje gradski katastar vodova s operativnim katastrima njihovih upravitelja)
 - izrada popisa važećih propisa Grada Rijeke i drugih značajnijih akata radi stvaranja baze podataka za javnu objavu
- **povećanje efikasnosti rada gradske uprave – usluga ciljanim skupinama građana:**
- nastavak informatičke edukacije ciljanih skupina građana
 - pilot-projekt za osnovne škole: SMS-komunikacija razrednika s roditeljima
 - pilot-projekt za udruge građana s posebnim potrebama: videokonferencijska komunikacija s nadležnim institucijama
 - **daljnji razvoj WEB-portala**
 - preoblikovanje i sadržajne preinake radi kvalitetnije komunikacije sa svim kategorijama posjetitelja web-stranica (građani, poduzetnici, turisti, mediji i dr.)
 - primjena podataka geoinformacijskih sustava (GIS) trgovačkih društava u suvlasništvu Grada
 - preoblikovanje interaktivnog plana Grada s uvođenjem novih mogućnosti korištenja za sve kategorije korisnika.